

CURIERUL JUDICIAR

REVISTĂ DE DOCTRINĂ-JURISPRUDENȚĂ-LEGISLAȚIUNE-ECONOMIE POLITICĂ-FINANȚE-SOCIOLOGIE

DIRECTOR :

FONDATOR :
ION S. CODREANU
Avocat

I. GR. PERIȚEANU
fost Ministru, Avocat
Președintele Uniunii avocaților din România

PRIM REDACTOR :
ALEXANDRU VELESCU
Doctor în Drept, Avocat

COMITETUL DE REDACȚIE :

Traian Alexandrescu, fost decan al Baroului de Ilfov Avocat; **Alexandru Cerban**, Profesor Universitar, Avocat
Iosef Gh. Cohen, Consilier la Consiliul Legislativ, Avocat; **N. Jac Constantinescu**, Președinte la C. de Apel București
E. Cristoforeanu, Dr. în Drept dela Roma, Avocat; **Radu Dimiu**, Magistrat la Trib. Ilfov; **Vintilă Dongoroz**, Conferențiar universitar, Avocat; **D. Gălășescu Pyk**, Profesor Universitar, Avocat; **C. Sipsom**, Profesor Universitar;
C. A. Stoeanovici, Conf. univ. Membru al Consiliului Legislativ; **Gr. L. Trancu-Iași**, fost Ministru, Avocat;
Hariton Udrea, Judecător Trib. Ilfov și **Petre Vasilescu**, Profesor Universitar.

SECRETARI DE REDACȚIE :

E. C. Decusară Dr. în Drept din Paris, Directorul Statisticii Judiciare; **Ionel I. Codreanu**, Doctor în drept din Paris, Avocat;

SUMAR

— *Noua Constituție polonă din 1935 în raport cu Constituția română*, de D. G. Max m, fost președinte la Curtea de Apel;
— *Acțiuni declaratorii. Acțiuni provocatorii* (urmare și sfârșit) de M. Bărcă, magistrat.

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ

— Inalta Curte de Casație și Justiție s. I : *Teodora Duchiate cu Marin I. Popescu și a.* (Autorizațiune maritală. Mandat special dat de soție, cu consimțământul soțului, unei terțe persoane pentru vânzarea unor imobile. Nearătarea prețului și persoanei);
— Idem s. II : *Parchetul General al C. Ap. Buc. cu C. Voicu Grigore* (Bigamie. Eroare de drept asupra primei căsătorii. Lipsa de intenț.une delictuoasă. Achitare), cu Nota d-lui N. I. Tanoviceanu ;
— Idem s. III: *Ing. Eugen Știubulescu și a. cu Banca Marmorosch, Blank et Comp.* (Concordat preventiv. Sentința de omologare. Egalitate între creditori. Principiul proporționalității creanțelor. Călcarea lui de către debitoarea concordată prin acordarea de cote de 60—80% la unii creditori, prin dări de imobile în plată la alții, prin dare de numerar la alții, iar la alții nimic. Cerere de revocare a concordatului. Cerere de admitere a probelor pentru dovedirea călcării principiului legal al proporționalității. Respingere. Ilegalitate);
— Curtea de Apel Constanța : *Soc. Inlesuirea cu I. Vasilescu* (Societate anonimă. Administrator delegat. Cerere de plata salariului. Trebuie valorificată pe calea dreptului comun, nu la instanțele de jurisdicție a muncii);

JURISPRUDENȚA STREINĂ

— Casația italiană I (Cambie. Suspendarea executării. Probă testimonială Presumpție de grabnică soluțiune);
— Idem (Aval. Coavalt care plătește. Acțiunea de regres ordinar contra coavaliștilor);
— Idem II (Mediațiune. Nedeclararea numelui unuia din contractanți. Responsabilitate);
— Idem (Obligațiuni și contracte. Neîndeplinire. Imposibilitate);
— Idem III (Compensație judecătorească. Societate. Fuziune);
— Idem (Fraudă și simulație. Acțiune revocatorie. Act oneros. Autoritatea creditului Credit neconstatat juridicește);
— Idem (Responsabilitate civilă. Medic. Caracterul contractual al raportului dintre medicul curant și pacient. Neglijență sau nepricepere. Concurs de culpă extra-contractuală);
— Curtea de Apel Napoli (Curator testamentar. Puterile lui).

NOUA CONSTITUȚIE POLONĂ DIN 1935 ÎN RAPORT CU CONSTITUȚIA ROMÂNĂ

„La poesie de la fonction de l'homme d'Etat consiste à penser pour la génération qui vient“.

Balzac

Sumar: 10. Restaurarea Poiloniei, Reintegrarea teritoriilor României. Geneza actualelor lor Constituțiuni. 20. Tendința lor în statornicirea normelor pentru conservarea teritoriilor și contra revizuirii tratatelor. Declarațiuni originale de principii ale Constituțiunii polone. Ideea de solidaritate, ca bază a Statului social polon. Evoluțiunea vieții colectivității polone în cadrul Statului. Importanța formulei constituționale sub raportul rezolvirii problemelor vieții sociale. Dreptul cetățenilor poloni în exercițiul influenței în afacerile publice. Apel la generațiile viitoare în interesul perpetuării demnității Statului polon. Unitatea și indivizibilitatea Statelor polon și român. 30. Autoritatea supremă, unică și iresponsabilă în Stat a Șefului Statului polon, cu drept de a statua asupra războiului și păcii, Aproximarea între prerogativele capilor Statelor după ambele Constituțiuni sub diferite alte raporturi. Controlul legislației și al administrației. Dreptul șefului statului polon a promulga decrete-legi în caz de necesitate a Statului. Sistemul apărării statului polon în caz de pericol. Inferioritatea sistemului constituțional român. Starea de asediu prin lege, cu neputință de aplicat când Camera nu se pot întruni. Aplicarea dreptului de necesitate. 40. Sistemul diferit în stabilirea diviziunii puterilor în stat după ambele Constituțiuni. Ridicarea influenței partidelor politice polone în compunerea Dietei, ce se alege din toți cetățenii fără deosebire de sex. Reprezentarea în parlamentul român a partidelor politice pe baza reprezentării minorității. Interdicțiunea momentană a dreptului de vot și eligibilitatea pentru femei după textul român. Diferențiere în ce privește compunerea Senatului. 50. Asemănări între ambele Constituții sub raportul atribuțiunilor puterii executive, și în special în ce privește decretarea sancțiunilor contra miniștrilor. Tribunalul de stat polon. Compunerea. Curtea de Casație română în secțiuni-unite. 60. Mărginirea după statutul polon a justiției la rolul ei esențial. Rolul accentuat al justiției după Constituția română. Cercetarea constituționalității legilor. Conținutul administrativ și Consiliul legislativ, instituțiuni unice după statutul român. Tribunalul administrativ suprem în Polonia. Concluziune finală.

1°. — Ultimul războiu mondial a dat ca rezultat fericit pentru omenire extensiunea în raporturile internaționale a principiului liberal de respect al suveranității popoarelor și a admis, în consecință, legitimitatea oricărei revendicări de teritorii sau anexiune, spre a repara o cucerire forțată, ca astfel popoarele de aceeași rasă și cu aceleași interese morale și materiale să se unească

sub o administrațiune comună și să formeze aceeași patrie.

Națiunea polonă, constrânsă decenii să facă parte din state streine, și-a păstrat totuși limba, tradițiunile și conștiința sa națională, fără ca o legătură temeinică s'o fi apropiat de cei cari i-au subjugat teritoriile, dar, continuând în lupta pentru realizarea independenței ce i-a fost răpită.

Tratatele de pace au consacrat restabilirea statului polon independent, dispunând liberarea teritoriilor de către cele trei monarhii, ocupante, fără drepturi legitime. S'a pus bazele unei Constituții provizorii și s'a dat titlul de șef de stat marelui și regretatului Iosif Pilsudski. Prin abilitatea sa, prin devotamentul său neșămurit pentru patrie, restaurarea și progresul țării a urmărit întreaga lume civilizată. Atât dânsul, cât și conducătorii ce-l ajutau, dovedind abnegațiune și înțelepciune în administrarea afacerilor publice, s'a dat o viață nouă statului și o dezvoltare unanim recunoscută.

Cerințele istorice impunând desființarea granițelor nedrepte și statornicirea statelor după naționalitatea lor comună, și locuitorii națiunii române, aflați în teritorii streine, au căutat să formeze o asociațiune națională cu cei din Vechiul Regat, cu cei cari se află într'o comunitate completă de interese și sentimente. Locuitorii români din toate provinciile subjugate s'au asociat la regat. Bucovina, Basarabia și Ardealul au proclamat pe rând unirea necondiționată cu Vechiul Regat.

Din cele expuse se vede cum ambele popoare, cel polon ca și cel român, prin aceeași comunitate de interese naționale, au ajuns la revendicarea sau unirea teritoriilor subjugate, înfăptuite prin sfortșarea marilor patrioți ai țărilor lor și a jertfelor din cursul războiului. Isprăvile ambițioase de cucerire ce au adus în decursul vremii dominări nedrepte asupra popoarelor polon și român au trebuit să cedeze. Condițiuni de existență normală și proprie progresului pentru ambele popoare au deschis speranțe pentru libera lor dezvoltare.

Situațiunea nouă creată Poloniei a motivat necesitatea stabilirii principiilor conducătoare, prin așezarea unor norme legale, corespunzătoare trebuințelor sociale. Constituanta nouă Poloniei a creat Constituția din 1921, operă pătrunsă de spirit democratic și liberal. Consolidarea statului, pe temelii solide, a provocat revizuirea pactului fundamental, astfel că după o muncă asiduă, pornită încă din 1930, s'a ajuns la promulgarea *nouei Constituții din 23 Aprilie 1935*, operă cu noi idei directrice.

În urma întregirii țării, Constituția română din 1866, cu modificările ei ulterioare, cu toate că a fost alcătuită într'un spirit larg și a îngăduit astfel o dezvoltare continuă, n'a mai putut corespunde noilor necesități provocate de mărirea teritoriului, și în special interesului ce se simțea de a se stabili drepturile și datoriile minoritarilor.

După o muncă rodnică, s'a votat de Corpurile Legiuitoare române și s'a promulgat în Martie 1923 noua Constituțiune, care, statornicește principii fundamentale de organizare a țării.

* * *

20) Comparand ambele Constituțiuni polonă și română, găsim interesantă apropierea lor în alcătuirea unor instituțiuni de organizare socială. În primul loc, se observă tendința ambelor state în statornicirea unor norme precise în interesul conservării teritoriilor țării-

lor respective, prin introducerea unor dispozițiuni fundamentale, temelii sigure spre a nu se clătina așezăminte, create cu jertfe imense. Și nu este de mirat, dacă ne amintim de luptele ce au trebuit să îndure Polonia ca și România ca să ajungă la realizarea tendințelor lor. Este memorabilă lovitură ce a dat Pilsudski în 1918, când trupele roșii aveau drept obiectiv nu numai ocuparea Varșoviei, ci aveau tendința de a ocupa teritoriile din Apus, spre a schimba regimurile existente din celelalte state.

Constituțiunea polonă, alcătuită mai în urmă, cuprinde inovațiuni importante, declarațiuni de principii, asemănătoare, după părerea unor cugetători poloni, cu cele proclamate în Franța la 1789. Constituția polonă, consacra, între altele, datoria Statului de a urmări dezvoltarea progresivă a vieții sociale, formulând, după cum lămurește eminentul Consilier al Legațiunii polone în Capitală, Conte Alfred Poninschy, într'un documentat articol, ideea de solidaritate ca bază a statului social polon, cu garantarea libertății fiecărui cetățean spre a și putea desvolta nestânjenit virtuțile sale civice. 1)

Autorii noii Constituții au proclamat ideea solidarității, ca bază a statului social. „Statul, prescrie art. IX al Declarațiunii poloneze, tinde să unească pe toți cetățenii în o colaborare armonioasă în profitul binelui comun”.

Art. IV al Declarațiunii poloneze pune bază „Statului social”, prescriind că „viața colectivității evoluează în cadrul statului și se sprijinește pe dânsul, iar statul asigură libera dezvoltare a vieții sociale și, dacă interesul comun cere, îi imprimă direcții și îi regulează condițiunile”. Această formulă largă în determinarea acțiunii Statului, îi permite de a soluționa, potrivit împrejurărilor, diferite probleme noi ce se ivesc în viața socială. „Statul, spune d. Poninschy, în articolul citat, trebuie să urmărească fără încetare îmbunătățirea progresivă a vieții sociale. Se cere ca el să devină arbitru în numeroasele conflicte economice, naționale, religioase, intelectuale. Problemele noi trebuiesc rezolvite în interesul solidar al tuturor de către Stat, care nu și-ar putea îndeplini această sarcină dificilă cu mijloacele sale învechite și complicate” 2).

În ce privește drepturile cetățenilor în exercițiul influenței în afacerile publice, ele sunt măsurate, după art. VII al Declarațiunii poloneze, „după valoarea stăruinței și meritelor de care s'a făcut dovadă în interesul comun. Originile, confesiunea, sexul, naționalitatea, nu pot fi cauză de limitare a acestor drepturi”. Deosebirea de clase sociale sau de naștere nu se admite nici după Constituția română, privilegiile de orice natură fiind suprimate, iar egalitatea înaintea legii formal decretată.

Semnalam deosebitul interes ce pune Constituția polonă pentru perpetuarea Statului, gândindu-se la generațiunile următoare, și invitându-le, urmând preceptul

1) „La nouvelle Constitution polonaise”, par Alfred Poninschy, în ziarul „Le Moment”, din 6 februar 1936; „Les idées directrices de la nouvelle Constitution polonaise”, par Waclaw Makowski, în ediția franceză a Constituției polone, editată la Varșovia, 1935, de către Comisia de Cooperare juridică.

La Constituirea grupului juridic româno-polon din Aprilie 1936, Min.ștrul Poloniei, d. Arciszewski, într'un documentat discurs, a atins și chestiunea Constituțiunii. „Polonia, a spus d-sa, are o Constituție ce diferă în mod sensibil de cea română, atât în ce privește prerogativele șefului statului, puterile Camerelor și competențele guvernului. La sărbătoarea națională polonă din Mai 1936, cu ocazia aniversării Constituției din 1791, același ministru a arătat legătura ei cu cea nouă din 1935.

2) Același articol interesant al d-lui Poninschy.

lui Balzac, de a stăruii pentru puterea și demnitatea statului. „Reconstituit prin luptă și sacrificiile celor mai buni fii ai săi, prevede primul articol al Declarațiunii, statul polonez, trebuie să se transmită, cu titlu de succesiune istorică, din generație în generație”.

Ambele Constituțiuni spre a pune în evidență unitatea politică ce animează pe toți locuitorii, fără deosebiri de origine etnică, prevăd dispozițiunea similară după care regatul Poloniei, ca și regatul României, sunt state unitare și indivizibile. În vedere că covârșitoarea majoritatea a populației este română, s'a prescris în Constituția română că statul este național. Și s'a adaus acest cuvânt, după cum a spus ilustrul profesor N. Iorga, în Cameră, nu pentru ca să sperie pe minoritari, ci pentru ca o cultură națională să se afirme cu cele mai adânci rădăcini și cu cele mai mari posibilități de viitor.

* * *

3°.— Puterile și prerogativele șefilor de stat se apropie numai în unele privințe după ambele Constituțiuni. Constituțiunea polonă afirmă puternic și în mod expres concentrarea autorității statului în persoana președintelui republicii, care are dreptul de a statua asupra războiului și a păcii, măsuri ce nu sunt cuprinse în Constituțiunea română.

După ambele Constituțiuni capul statului este deasupra conflictelor ce se pot ivi între organele publice superioare ale statului; el intervine numai în cazul când trebuie să ia o deciziune, coordonând activitatea ziselor organe. Convocarea și dizolvarea parlamentului îi aparține de asemenea șefului statului după ambele Constituțiuni.

După ambele Constituțiuni șeful statului numește și revoacă pe miniștri, el este capul puterii armate, are dreptul de grație a condamnaților, încheie cu statele streine convențiile necesare, reprezentând statul în exterior și primind pe reprezentanții puterilor streine, acreditati, și, în fine, are dreptul de a amâna, convoca, sau dizolva Adunările legiuitoare.

Pe când puterile Regelui după Constituția română sunt mărginite la acele ce-i sunt acordate prin pactul fundamental, textul constituțional polon privește șeful statului în mod nemărginit, cu autoritate supremă și unică în stat și cu răspundere numai înaintea lui Dumnezeu și a istoriei de destinele statului.

„În noua situațiune, când lupta parțială a intereselor și tendințelor diverse a indivizilor și a grupelor se produce, s'a adaus o sarcină nouă șefului statului, spune profesorul Makowski, el a devenit pozitiv în construcția juridică și socială a statului; el trebuie în consecință să fie înzestrat cu mijloace pozitive spre a îndeplini noile sale datorii. El trebuie să poată controla legislația și administrația”³⁾. După statutul polon șeful statului numește direct pe Primul președinte al Curții supreme, pe președintele Curții de conturi, întreg Tribunalul administrativ suprem cât și o treime din compunerea Senatului.

Pe lângă atribuțiunile principale de regulatori ai diferitelor organe ale Statelor, după dispozițiile comune în ambele Constituții, președintele republicii polone are dreptul constituțional ca în caz de pericol de stat, dacă este necesară, întrebuițarea forței armate pentru apărarea statului, să proclame starea ei de războiu și să promulge decrete-legi, în domeniul legislațiunii statului

și chiar să statueze asupra tuturor chestiunilor ce sunt de competența Camerelor legiuitoare, fără autorizarea lor. Constituția română cuprinde o măsură greu aplicabilă de apărarea statului în asemenea cazuri de pericol, întru cât în textul constituțional se prevede numai dispozițiunea că se poate prin lege institui starea de asediu generală sau parțială în atare cazuri grave.

Problema însă a rămas nerezolvată prin zisa dispoziție constituțională, pentru că dacă nicio măsură nu poate fi luată decât prin intervenția Camerelor legiuitoare, întocmirea urgentă a legii nu poate fi efectuată când Camerele sunt dizolvate sau în neputință de a se întruni. Cum se poate ajunge la îndeplinirea condițiunii exprese a Constituțiunii de a se legifera prin adunările legiuitoare starea de asediu și a se lua în consecință prin lege măsurile de apărare dacă zisele Camere nu pot fi întrunite? Problema, deși s'a discutat în Constituanta, a rămas nerezolvată, încât, în lipsa unor norme precise, s'a ajuns în practică la aplicarea *dreptului de necesitate*, în baza căruia se dă cadere șefului statului de a lua, în lipsa reprezentațiunii naționale, prin decrete-legi, toate măsurile necesare pentru salvarea intereselor Statului, în cazul excepțional că aceste interese s'ar compromite prin întârziere.

Găsim cu temeii întocmite dispozițiunile Constituțiunii polone din paragraful intitulat: „statul în pericol”, cu dorința ca la noua modificare a Constituțiunii române, să se aibă în vedere măsurile salutare ce le cuprinde. Este logic ca împrejurările grave din viața unui stat, ca situațiunile anormale să fie din vreme ocrotite, stabilindu-se prin texte constituționale măsurile de salvare.

În caz de amenințare serioasă și de tulburări interne, ce amenință structura și siguranța statului, Consiliul de miniștri, cu învoirea șefului Statului, proclamă *starea de asediu*, după art. 71 din Constituția polonă. Decizia se comunică Dietei, care poate desființa atare măsură și dacă Senatul confirmă votul Dietei, guvernul este obligat a abroga imediat deciziunea sa.

Constituția română, după art. 128, prescrie puțința instituirii *stărei de asediu prin lege*, în caz de pericol de stat, măsură imperfectă, după cum am arătat.

4°. — Constituțiunea română, ținând seamă de împărțirea clasică a celor trei puteri din stat, are grija de a enunța în mod formal această diviziune, adăugând, că zisele puteri emană dela națiune. Constituțiunea polonă se mărginește a stabili atribuțiunile autorităților existente în stat. De altminterea, vechea și clasică teorie a separațiunii puterilor a pierdut din rigiditatea ei de odinioară. Constituția polonă consideră puterea, după cum spune profesorul universitar Makowski, „ca o facultate unică, astfel că numai funcțiunile sunt separate și limitate în organele care le execută”. Oricât ar fi de separate puterile statului, ele urmând în exercițiul atribuțiunilor lor, același scop de ocrotire a intereselor generale, au adeseaori legături între ele, încât socotim că practica și iscusința organelor statului sunt mai curând în măsură de a coordona activitatea lor, spre a se înlătura orice coliziune.

Pentru a înlătura o atare coliziune între puteri se îngreșează prin Constituțiunea polonă dreptul puterii judiciare de a examina validitatea legilor, dacă ele sunt promulgate, ceea ce se permite în mod formal Inaltei Curți de Casație române. După Constituția cehoslovacă justiția are dreptul de a cerceta actele guvernului și constituționalitatea legilor.

Constituția polonă din 1921, deși recunoștea princi-

³⁾ Articolul d-lui Makowski, citat la nr. 1.

piul separațiunii puterilor, acordă preponderență în stat, adică exercițiul dreptului de suveranitate puterii legislative și în special Dietei, astfel că puterea executivă era mărginită, după cum arată d. Arciszewski, în discursul citat 4). „După cum lămurește d. Boldur, luptele sterile de partid au condus la slăbirea disciplinei naționale până în momentul când regretatul Pilsudski a curmat greșelile, printr'un gest decisiv, restabilind ordinea normală. „Redați parlamentului rolul lui pur legislativ, a spus Pilsudski și puneți-l în reputință de a impieta asupra funcțiilor executivului” 5).

Evoluția urmată aducând schimbarea vechiului principiu, prin dispozițiile noii Constituțiuni din 1935, s'a ridicat influența directă a partidelor politice în funcționarea Corpurilor leguitoare, și deci asupra exercițiului tuturor puterilor, adoptându-se compunerea Dietei din deputați aleși prin sufragiu universal, secret, egal și direct, aparținând dreptul de vot fiecărui cetățean, fără deosebire de sex, îndată ce atinge vârsta de 24 de ani. Dieta este organul ce are de scop de a pune în evidență „starea opiniei publice”, a spus distinsul profesor al Universității din Varșovia, Makowski 6).

Aplicând același sistem al compunerii Adunării deputaților din cetățeni majori, prin vot universal, egal, obligator și secret, Constituantul român precizează votarea pe baza reprezentării minorității. Prin acest sistem se dă puțină reprezentării în Parlament a tuturor partidelor cu influență în masele populare, puțină înlăturată partidelor politice polone în alegerea Corpurilor leguitoare.

În ce privește drepturile politice ale femeilor, contrar celor prescrise în Constituțiunea polonă și ceho-slovacă, Constituantul român a amânat soluționarea problemei potrivit dezvoltării ce va primi în decursul timpului 7). Textul respectiv român prevede că legi ulterioare vor stabili condițiunile sub care femeile pot avea exercițiul acestor drepturi. S'a lăsat deci legiuitorului de drept comun să găsească acest moment, care, credem, că este ajuns ținând seamă de progresul continuu ce se observă în mișcarea intelectuală feminină.

Senatul, după poloni se compune din senatori desemnați, pentru o treime, de către șeful statului și, pentru două treimi, prin alegere, potrivit legii speciale. Senatul român se compune din senatori aleși și din senatori de drept, după anumite condițiuni. Senatul român are dreptul inițiativei legilor, ceea ce nu este îngăduit Senatului polon.

Sub celelalte raporturi se observă asemănare în ce privește atribuțiunile Corpurilor leguitoare după ambele Constituțiuni: interpelarea guvernului, votarea bugetului, aprobarea conturilor statului și descărcarea gestionarilor, cererea de demisie a guvernului sau a unui ministru și chiar revocarea prin vot de blam.

* * *

4) Nota 1. În privința Constituției polone din 1921 a se urmări: „Les principes généraux de la Constitution polonaise”, de W. Komarnicki, profesor la Universitatea din Wilna, publicat în „Revista de drept public”, Anul I, nr. 4, pag. 403.

5) „Pilsudsky”, articol publicat de Al. Boldur în ziarul „Vremea”, din 3 Mai 1936.

6) Articolul d-lui Makowski, menționat în nota 1.

7) În discuția urmată în Constituanta română se semnalează interesanta cuvântare a regretatului profesor Disescu, un fervent apărător al drepturilor politice feminine. Atare drepturi sunt acordate și de Constituția cehoslovacă, ale cărei dispozițiuni au fost analizate în mod magistral de eminentul nostru fost coleg, Consilierul Casei Andrei Rădulescu, în Comunicarea ce a făcut la Academia română („Universul” din 22 Martie 1936).

5°. — Găsim iarăși asemănare între ambele Constituțiuni în ce privește atribuțiunile puterii executive.

Guvernul, după ambele statute, exercită puterea executivă prin președintele de consiliu, care determină politica generală în conducerea afacerilor statului. După propunerea președintelui, capul statului numește sau revocă pe ceilalți miniștri sau subsecretari de stat. Răspunderea civilă pentru actele ce comportă o atare răspundere, față de părțile vătămate, prin un decret sau o dispozițiune semnată de un ministru, măsuri, ce ar viola un text expres al Constituțiunii sau al unei legi, ne par mai complete, după statutul român.

Din comparațiunea celorlalte dispozițiuni ale Constituțiunilor de care ne ocupăm reiese asemănare la măsurile privitoare la sancțiuni. Atare sancțiuni constituționale contra Președintelui de consiliu sau miniștrilor se inflig după Constituția polonă de Tribunalul de stat, iar după cea română fiecare din ambele Adunări, precum și Regele au dreptul de a trimite pe miniștri în judecata *Inaltei Curți de Casație și justiție*, în secțiuni unite. Tribunalul de Stat polon este compus din primul președinte al Curții supreme și șase judecători, numiți pe trei ani, de către șeful statului, dintre judecătorii de drept comun, propuși în număr dublu, jumătate de Dietă și jumătate de Senat. Alături de zisa instanță supremă, art. 31 prevede sancțiuni constituționale contra miniștrilor și de către Dietă și Senat, întrunite, adică două rânduri de competență.

Ne permitem a crede în superioritatea sistemului român.

Trebuie luate garanții spre a înlătura orice înrăurire în urmărirea pornită contra guvernului, mai ales când membrii în conflict cu datoria au o situațiune preponderentă în corpul din care fac parte. Instituția selectă și îndepărtată de politica zilei a justiției este mai aptă, mai nepărtinitoare, spre a lămuri dacă actele guvernamentale sunt de natură a provoca sancțiuni, și, în special, de a măsura cu competență gravitatea unor atare sancțiuni.

6°. — Sistemul separațiunii puterilor fiind privit de Constituția polonă ca o măsură esențială în interesul dezvoltării și conducerii armonice a Statului, a prescris principiul autonomiei stricte a puterilor, sub supremația șefului statului, cu rolul său activ, de regulator al organelor ziselor puteri.

În realizarea zisului sistem, Constituția polonă mărginește administrația justiției la simplul rol pentru care este creată, asigurându-i independența și inamovibilitatea. Constituantul român, aplicând aceleași reguli de asigurare a situațiunii judecătorilor, acordă puterii judiciare un rol mult mai accentuat, socotind că această putere prezintă garanțiile cele mai serioase în rezolvarea problemelor dificile și cu mare răspundere ce se prezintă în stat.

Astfel, în primul loc, se dă dreptul Curții de Casație, în secții unite, de a cerceta cosntituționalitatea legilor și a declara inaplicabile pe cele ce sunt contrarii Constituției, sistem, inexistent după statutul polon, după care tribunalele în general n'au dreptul de a examina validitatea legilor regulat promulgate. Pe lângă judecata miniștrilor, suverana instanță verifică în casare decisiile Curții de conturi, cele ale Consiliului superior al armatei, dacă au fost judecați civili fără competență și decisiile Comitetului de revizuire.

Organele puterii judiciare, Contenciosul administrativ cercetează apoi conform dispozițiunilor Constituțiunii române, diferendele iscate între particulari

și autorități publice, prin acte de gestiune făcute cu călcarea legilor sau a regulamentelor. Textul respectiv polon dispune instituirea unui *Tribunal administrativ suprem*, competent de a statua în privința legalității actelor administrative. Membrii sunt numiți de șeful statului.

Semnalăm, în fine, instituirea Consiliului legislativ, organ a cărui menire este de a ajuta în mod consultativ la facerea și coordonarea legilor, cât și la întocmirea regulamentelor de aplicare a legilor.

Această instituție, a cărei consultare este obligatorie pentru toate proiectele de legi, sub președinția unor valoroși foști înalți magistrați, a adus un folos real, mai cu seamă în interesul unificării legislației. Nu găsim în Constituția polonă un atare Consiliu sau o instituție similară ajutătoare în prepararea legilor.

În afară de Curtea supremă, instituită pentru afacerile judiciare, civile și penale, în Polonia, s'a instituit un *Tribunal de stat*, menit a judeca infracțiunile săvârșite intenționat de miniștri în exercițiul funcțiilor lor la dispozițiile Constituției sau ale legislației, cât și pe deputații care ar obține în stat avantaje sau legături incompatibile cu misiunea lor. Judecata miniștrilor după Constituția română este dată în competența secțiunilor unite a Casației, precum am arătat.

Cadrul restrâns al acestui articol ne silește a examina ulterior celelalte dispozițiuni interesante ale Constituției polone în raport cu cea română. Țară cu civilizație înaintată, Polonia ca și Cehoslovacia, admit prin pactul lor fundamental dreptul de vot și de eligibilitate femeilor și stabilesc un statut perfecționat pentru minoritari.

Ambele Constituții polonă și română sunt croite în același spirit democrat, cu tendința îngăduirii ambelor state, după cum a spus un distins profesor polon, de a apăra în estul Europei caracterul moral al civilizației și principiile justiției și ale dreptului. Măsurile ce le dictează ambele statute au ca țintă principală: consolidarea țărilor și integritatea teritoriilor.

DIMITRIE G. MAXIM

fost Președinte la Curtea de Apel

ACȚIUNI DECLARATORII ACȚIUNI PROVOCATORII

(urmare și sfârșit)

VII. — *Diverse aplicațiuni jurisprudențiale*

33. — *Admiterea acțiunilor declaratorii în dreptul comun.* — Dacă este adevărat că nimeni nu poate fi obligat de a introduce o acțiune, pentru a-și formula pretențiile sale, întru cât această constrângere este incompatibilă cu dreptul actual, după care nimeni nu poate fi constrâns să cheme în judecată pe altul, nu-i mai puțin adevărat, însă, că doctrina și jurisprudența consacră existența așa zisei acțiuni provocatorii, care pentru a fi admisibilă, trebuie să tindă la stabilirea pe cale judecătorească a unui drept contestat, privind o pretenție formulată în chip precis.

În acest caz, exercițiul acțiunii este motivat de un interes juridic serios, născut și actual, devenind astfel, de o utilitate imperioasă și fiind sprijinită, prin regula de drept comun, arătată de art. 998 c. civ., după care orice faptă a omului, care cășunează alt cuiva vreo vătămare, dă naștere unei acțiuni la repararea pagubei suferite. Necesitatea și justificarea admiterii

acestor acțiuni provocatorii rezultă din imposibilitatea ce există în stadiul dreptului de astăzi, de a putea constrânge pe cineva să introducă o acțiune, pentru a-și formula pretențiile ce le are contra altei persoane (Trib. Iași, III, 28 Noembrie 1929, Pand. Rom., 1934, I, p. 48).

34. — *Acțiunea reclamanților, netinzând la obligarea părților, ca într'un termen determinat să fie siliți să intenteze ei o acțiune, căci fără îndoială, asemenea acțiuni, denumite odinioară *en jactance*, nu mai sunt compatibile cu temeiul actual al dreptului, după care nimeni nu poate fi constrâns să cheme în judecată pe altul. Acțiunea reclamanților urmărește recunoașterea unui drept, contestat prin acte publice, contestare întemeiată pe pretențiuni precis afirmate, nu simple vorbe, astfel că exercițiul ei este de utilitate imperioasă, fiind sprijinit pe regula de drept comun arătată în art. 998 c. civ. (Ap. Iași, I, 16 Mai 1928, Pand. Rom., 1928, II, p. 244).*

35. — Este constant în drept, că cineva poate, dacă are vreun drept să acționeze în judecată, în recunoașterea acestui drept, de persoana care-i contestă dreptul, dar nu înțelege să poarte ea plângerea în justiție; pentru a fi posibilă aceasta este însă necesar ca contestarea să se afirme printr'o pretențiune precisă, afirmată în acte publice (Cas. I, dec. 365 din 1931, *Jurisprudența Generală* 1932, sp. 119, p. 193).

36. — *Interpretarea art. 69 din legea lichidării datorțiilor.* — Acțiunea debitorului care cere să se constate în general, că toate datoriile sale beneficiază de dispozițiunile legii de conversiune, este inadmisibilă. Deoarece, legea dă drept, prin art. 69, numai creditorilor, de a intenta acțiunea, prin care să stabilească dacă debitorul intră sau nu în prevederile legii (Trib. Ilfov, 13 Octombrie 1934, Bul. Conv., 1935, nr. 11; Trib. Ilfov, II, c. cor., 1 Sept. 1934, Bul. Conv. nr. 7, p. 4).

37. — Art. 69 alin. ultim prevede că „creditorul va putea cere și pe calea unei acțiuni principale, să stabilească cele de mai sus”, adică dacă debitorul întrunește cerințele legii sau nu. Din acest text de lege rezultă că acțiunea provocatorie, tinzând la stabilirea pe cale judecătorească, dacă debitorul întrunește cerințele legii, spre a beneficia de dispozițiunile ei, a fost rezervată numai creditorului, căci dacă legiuitorul ar fi înțeles să acorde acest drept ambelor părți, adică atât creditorului cât și debitorului, ar fi spus-o, fără să facă distincțiunea de mai sus. Însă, întru cât legiuitorul prin acest articol, nu vorbește decât de creditor, nu se poate pe cale de interpretare a textului de lege citat, să se extindă această dispozițiune și pentru debitor, legea pentru lichidarea datorțiilor fiind o lege specială, dispozițiunile ei sunt de strictă interpretare. De altfel, legiuitorul nici nu putea admite debitorului o astfel de acțiune, deoarece, nu are niciun interes, căci prin citata lege s'au prevăzut debitorului alte mijloace pentru clarificarea situațiunii sale juridice, din punct de vedere al admiterii, sau al exceptării datorțiilor acestora dela beneficiul legii conversiunii; or, acțiunea provocatorie are loc numai în cazul când cel interesat nu are posibilitatea valorificării dreptului său pe altă cale, ceea ce în speță nu este cazul.

Dar debitorul nu are drept la acțiunea provocatorie, nici pe baza art. 130 pr. civ. ardeleană, deoarece, conversiunea datorțiilor este reglementată de legea pentru lichidarea datorțiilor, și prin urmare, nu este locul la aplicarea dispozițiunilor din dreptul comun (Cas.

I, 11 Octombrie 1935, *Curierul Judiciar*, 1936, p. 86, cu nota critică de Mihail Bărcă).

38. — E constant în dreptul modern că acțiunea e forma activă a unui drept și că legea, care creează un drept, nu are nevoie să creeze în mod expres o acțiune, spre deosebire de dreptul roman, unde acțiunile erau limitativ create. Acțiunea provocatorie este în general admisă în dreptul comun, corespunzând unei necesități sociale de siguranță a situațiilor juridice, de stabilitatea drepturilor și de protecțiunea raporturilor juridice. Această acțiune, fiind în general admisă în dreptul comun, și în special, fiind o acțiune ce aparține debitorului, creditorul având pentru valorificarea drepturilor sale, calea unei acțiuni reclamatorei, art. 69 alin. ultim din legea conversiunii nu creează, în ce privește pe debitor, o derogare dela dreptul comun, ci acordă și creditorului beneficiul acestei acțiuni, extinzând exercițiul ei. Deși textul legii vorbește de creditor, aceasta nu poate constitui o decădere pentru debitor din exercițiul acestei acțiuni, ce este necontestat admisă de dreptul comun întru cât o asemenea decădere nu ar putea rezulta, decât dintr'un text expres de lege și nu ar avea nicio rațiune să fiinzeze în legea conversiunii, care este o lege creată în favoarea debitorului (Trib. Ilfov s. I-a civ. cor. 19 Noembrie 1934, Bul. Conv., nr. 2 din 1935, p. 7; Pand. Rom., 1935, II, p. 88 cu nota R. Goruneanu; Ap. Buc., I, 10 Ianuarie 1935, Bul. Conv., nr. 7 din 1935, p. 2).

39. — Dacă s'ar admite că acțiunea provocatorie aparține numai creditorului, ar însemna că acesta are la îndemână două acțiuni pentru apărarea intereselor sale: atât putința excepțiunii conform art. 69 alin. penultim, cât și acțiunea provocatorie, iar debitorul pentru salvagardarea intereselor sale, care, de altfel, constituie singura rațiune de existență a tuturor legilor de conversiune, ar avea numai prima cale, ceea ce este inadmisibil, pentru că în ipoteza inexistenței unor litigii pendente între creditor și debitor, s'ar ajunge la condamnarea debitorului, la o inacțiune prelungită, și de natură să facă incerte drepturile sale de a beneficia de conversiune, până la data când creditorul său va face recurs la dreptul comun, sau la dispozițiunile art. 69 alin. penultim. Pe de altă parte, s'ar viola principiul general de procedură după care părțile litigante sunt egale în fața justiției, cu atât mai mult, cu cât în această materie, interesul creditorului de a face să se constate că debitorul său nu intră în conversiune, este egalat de interesul debitorului de a dovedi că beneficiază de acest favor legal (Trib. Timiș-Torontal, s. III-a, 27 Sept. 1934, *Jurisprudența Generală*, 1934, sp. 1210, p. 1204; Trib. Constanța s. II-a, 23 Martie 1935, Justiția Dobrogei, 1935, p. 125).

40. — *Conflict între acțiunea declaratorie și acțiunea prevăzută de art. 50 din legea lichidării datoriiilor.* Fără a discuta, dacă ordonanța dată potrivit art. 50 citat, este sau nu o ordonanță presidențială, sau dacă este o jurisdicțiune grațioasă sui-generis și fără a discuta dacă aceea ordonanță prezintă sau nu caracterul autorității lucrului judecat, acțiunea declaratorie prevăzută de art. 69 este principial admisibilă atunci când litigiul principal este încă nerezolvat, ca de exemplu: dacă cererea comerciantului de a beneficia de art. 50, ar fi pendente; dar, din moment ce litigiul principal este deja rezolvat, acțiunea declaratorie este inadmisibilă și a admite în principiu o acțiune declaratorie în această situațiune, ar însemna să se revină pe această cale asupra ordonanței de admitere, sau ca

această ordonanță să fie din nou repusă în discuțiune pe această cale, ceea ce este inadmisibil (Trib. Dolj s. III-a, 1 Noembrie 1935, Pand. Săpt., 1935, p. 798).

41. — Este inadmisibilă acțiunea provocatorie a creditorului, cât timp este citat în cererea debitorului comerciant conform art. 50, deoarece, creditorul își poate valorifica drepturile în acea instanță (Trib. Constanța, II, 20 Aprilie 1935, Marin Stănescu, op. cit., p. 216).

42. — Acțiunea provocatorie prevăzută de legea de lichidare a datoriiilor agricole și urbane își găsește aplicațiunea numai în cazul debitorilor, intrând în prevederile cap. I și II ale acestei legi, și este inadmisibilă, atunci când este vorba de art. 50 și 52 (Trib. Câmpu-Lung, 26 Sept. 1935, Bul. Conv., 1936, nr. 1, p. 29).

43. — Prevederea legii, că se poate discuta pe căile prevăzute de textul art. 69 din legea de lichidare citată, dacă debitorul îndeplinește condițiunile acestei legi, este o prevedere generală, care se referă la toți debitorii ce invoacă beneficiul legii, și deci și la debitorii care se prevalează de dispozițiunile art. 50 din lege (Trib. Ilfov s. I-a com., 14 Decembrie 1935, Bul. Conv., p. 27).

44. — Din moment ce s'ar constata că persoana contra căreia s'a introdus o acțiune provocatorie, a intentat o acțiune în justiție contra reclamantului din acțiunea provocatorie, în care își formulează pretențiunile sale, este evident că încetând scopul și justificarea acțiunii provocatorii, ea nu mai poate avea ființă (Trib. Iași s. III-a, 28 Noembrie 1929, Pand. Rom., 1934, I, p. 48).

45. — *Proba în acțiunile declaratorii.* — În acțiunile provocatorii intentate conform art. 69 din legea de lichidare a datoriiilor agricole și urbane din 7 Aprilie 1934, creditorul-reclamant trebuie să facă dovadă că debitorul nu îndeplinește condițiunile prescise de lege (Trib. Ilfov s. I-a com., 14 Decembrie 1935, Bul. Conv. nr. 1 din 1936, p. 27). Intru cât părții nu au prezentat niciun act și nu fac deci dovada că îndeplinesc condițiunile prevăzute de legea de lichidare a datoriiilor, urmează a se constata că ei nu îndeplinesc aceste condițiuni (Trib. Ilfov s. II-a c. c., 4 Decembrie 1934, Bul. Conv. 1935, nr. 8, p. 16). Pârîtul debitor trebuie să facă dovada că îndeplinește condițiunile prevăzute de legea de lichidare a datoriiilor agricole și urbane din 8 Aprilie 1934 (Trib. Ilfov s. II-a c. c., sent. 1675 din 4 Decembrie 1934, Bul. Conv., 1935, nr. 7, p. 24).

46. — *Competență.* Acțiunea provocatorie abând de obiect stabilirea unei situațiuni juridice a debitorului pârît, în sensul că el beneficiază de legea din 7 Aprilie 1934, este prin natura ei personală mobilă și intru cât art. 69 din legea de lichidare a datoriiilor agricole și urbane din 7 Aprilie 1934 nu derogă dela principiul înseris în art. 58 pr. civ. tribunalul competente a statua asupra acțiunii este acela în jurisdicțiunea căruia debitorul pârît își are domiciliul (C. Ap. București s. I-a, 21 Februarie 1935, Bul. Conv. nr. 11 din 1935, p. 5).

47. — *Aplicarea legii de accelerare a judecăților.* Procedura în acțiunile provocatorii prevăzute de art. 69 din legea de lichidare a datoriiilor agricole și urbane din 7 Aprilie 1934, este, atât la prima instanță, cât și în fața instanței de apel, procedura legii de accelerare a judecății (C. Ap. București s. I-a, 21 Februarie 1935, Bul. Conv., nr. 10 din 1935, p. 2).

VIII. Concluziuni

48. — In preajma redactării codului de procedură civilă, este cazul să semnalăm legiuitorului necesitatea imperioasă de a se preocupa, cu toată atențiunea de materia acțiunilor declaratorii, așa după cum a procedat majoritatea legiuitorilor moderni.

O reglementare complectă a acțiunilor declaratorii, trebuie să se ocupe în primul rând, de obiectul acestor acțiuni, căutând să le determine în același timp, și complectă lor independență juridică.

Nu cunoaștem încă, la ce formulă s'a oprit legiuitorul proiectului de procedură civilă, am semnalat însă în lucrarea noastră, supra citată, că formula la care s'a oprit consiliul legislativ, prin care subordonează exercițiul acțiunilor declaratorii, posibilități de a intenta o acțiune executorie, este cu totul nefericită, fiind în discordanță cu însăși funcțiunea și natura juridică a acestor acțiuni.

O utilizare a datelor extrase din dreptul comparat, se impune ca un imperativ științific și numai în această ipoteză, s'ar putea afirma, pe drept, că reglementarea expressis verbis a acestei instituțiuni, constituie un adevărat progres legislativ.

Pentru delalii, în ce privește propunerile noastre, de lege ferenda, trimitem la lucrarea noastră, despre care am vorbit.

MJHAIL BĂRCA

Dr. în Drept, Magistrat

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. I-a

Audiența dela 4 Februarie 1936

Președenția D-lui S. TIPEI Consilier

Teodora Duchiaide cu Marin S. Popescu și a.

Decizia nr. 140 Dos. 840/1932

Autorizațiune maritală. Mandat special dat de soție, cu consimțământul soțului, unei terțe persoane pentru vânzarea unor imobile. Nearătarea prețului și persoanei. Valabilitate. Art. 199, 206, 1535 și 1536 cod. civ.

Din textul art. 206 c. civ. rezultă că actele de dispoziție ale soției nu sunt valabile decât cu autorizarea specială a soțului, adică cu consimțământul său, dat conform art. 199 c. civ., odată cu facerea actului sau deosebit în scris. Aceste dispozițiuni însă sunt identice cu cele din art. 1536 aliniatul 2 c. civ. care prevede cu privire la mandat că, în ce privește actele de dispozițiune precum sunt vânzările, este nevoie de un mandat special.

Legea însă nicăeri neprecizând conținutul și întinderea noțiunii de specialitate în materie de autoritate maritală, față de analogia ce exista în această materie și aceea a mandatului, urmează să se aplice art. 1535 c. civ., care arată că mandatul este special, când e dat pentru o afacere anumită.

Curtea,

Asupra recursului făcut de Teodora Duchiaide în contra deciziei Curții de Apel Craiova secția I-a nr. 208/1931 :

Văzând motivul de casare formulat prin petițiunea de recurs și motivul suplimentar :

Violarea art. 199 și 206 c. civ. ;

In adevăr aceste texte cer în mod categoric că orice înstreinare de avere, fie chiar și parafernala, femeii măritată au o

poate face decât cu concursul soțului său la facerea actului sau prin osebit consimțământ scris al acestuia. Art. 206 adaugă că o autorizație generală, oricum și oricând ar fi stipulată, nu este valabilă în vederea acestui scop.

Rațiunea acestor texte este aceea de a face ca soțul în toate împrejurările să cunoască toate clauzele și toate condițiunile de înstreinare pe care soția sa le face, pentru aceste motive chiar art. 199 spune că soțul fiind prezent își va da concursul semnând actele de înstreinare rezultând din această cerință a legii, că el trebuie să cunoască în amănunt toate condițiunile în care se face această înstreinare. Aceiași rațiune dictează ca și atunci când soțul nu este de față și cu atât mai mult consimțământul scris pe care poate să-l dea trebuie să fie dat cu cunoștința tuturor clauzelor esențiale ale acestei înstreinări, pentru că altfel acest control al soțului asupra actelor de asemenea natură ale soției sale ar deveni iluzorii dacă nu s'ar respecta riguros această cerință a legii. De altfel nici nu se poate face vreo deosebire între concursul care îl dă soțul la facerea actului prin asistența și semnătura sa și între consimțământul scris pe care trebuie să-l dea când nu e față și care trebuie să îndeplinească aceeași rațiune a legii.

Or în speță Curtea de Apel Craiova, prin decizia atacată prin acest recurs, confundă autorizațiunea impusă de art. 199 c. civ. cu mandatul deși special, pentru un caz anume dar redactat în termeni generali, și prin care soțul dă consimțământul său la mandatul pe care soția îl dă unui terțiu pentru a face vânzarea a cărei anulare s'a cerut, consimțământ care în niciun caz nu poate suplini autorizațiunea impusă de art. 199 și 206 c. civ.

Făcând astfel Curtea de Apel din Craiova s. I-a a violat articolele sus menționate și ca atare deciziunea sa devine casabilă pentru acest motiv.

SUPLIMENT. Greșita aplicațiune a art. 1536 c. civ.

Denaturare și lipsă de bază legală. Exces de putere. Violarea art. 199 și 206 din c. civ.

Instanța de fond recunoaște în fapt că procura dată tatălui meu prin care-l împuterniceam să vândă imobilul în litigiu deși este semnată și de soțul meu pentru autorizare, dar nu se specifică într'insa condițiunile speciale în care ar fi urmat să se efectueze înstreinarea, întru cât nu se arată nici cumpărătorul nici prețul vânzării, adică lipsesc elementele esențiale ale vânzării.

Însă în drept această instanță pretinde că chiar în asemenea caz autorizația soțului meu este totuși valabilă: 1) pentru că ea întrunește toate elementele cerute de art. 1536 c. civ. pentru validitatea unui mandat special; 2) pentru că dând autorizație subsemnatei să vândă imobilul în discuțiune, soțul a fost în măsură să-și dea seama de importanța actului făcut de mine prin mandatar, așa că consimțământul lui ar fi considerat ca dat în conformitate cu art. 199 c. civ.; 3) pentru că deși nu s'a prevăzut prețul și persoana cumpărătorului însă aceste elemente n'ar fi fost în realitate omise de soț pentru că soțul știind că imobilele au fost reparate de degradări în timpul războiului și reparate tocmai de cumpărătorul Al. Popescu, pentru care urma să fie despăgubit, de aceea atât prețul cât și persoana cumpărătorului au fost lăsate la aprecierea manderului, iar ca dovadă ar fi faptul că în actul de vânzare se arată că prețul este de 35.000 lei peste suma de lei 17.000 ce reprezintă cheltuielile făcute de cumpărătorul Marin Șerban Popescu pentru reparațiunile imobilului.

Or este constant în drept că, potrivit art. 199 c. civ., femeia nu poate înstreina orice fel de avere fără concursul bărbatului la facerea actului de înstreinare sau prin osebit consimțământ înscris și că, potrivit art. 206, orice autorizație generală, oricum și oricând ar fi stipulată nu este valabilă în vederea înstreinării.

De unde rezultă că atunci când autorizația soțului se dă în mod expres prin deosebit act, iar nu prin participațiune directă

la facerea actului, această autorizație trebuie să fie specială iar nu generală adică să cuprindă condițiunile esențiale ale actului, pentru care el dă autorizațiunea, căci numai în atare caz o autorizațiune a bărbatului corespunde scopului care este protecțiunea femeii, și tot astfel, prin derogare de la dreptul comun, trebuie să rezulte în însuși actul scris că autorizația a fost dată de soț în deplină cunoștință a tuturor elementelor actului ce eu urma să fac.

Prin urmare instanța de fond numai printr'o adevărată confuziune a regulilor generale de drept privitoare la mandat (art. 1536 c. civ. care nu-și avea aplicațiunea în speță) cu regulile speciale privitoare la autorizațiunea maritală, când este dată prin deosebit act și numai prin violarea art. 199 și 206 din c. civ. a putut decide în cazul de față, că în condițiunile în care a fost dată procura, ea putea fi considerată ca o autorizație specială, prin care soțul meu să-și fi manifestat consimțământul în conformitate cu legea.

De asemenea, numai prin exces de putere și printr'o adevărată denaturare a procurei a putut instanța de fond să afirme că în zisa procură nu s'ar fi omis prețul și persoana cumpărătorului, când contrariu rezultă chiar într'insa. Nu numai că lipsa acestor elemente necesare înstreinării (preț și cumpărător) nu pot fi complinite prin altfel de probe, precum ar fi prezumțiile, dar în speță, din modul de a proceda al mandatarului nu se poate trage o dovadă contra mandantei și a soțului său.

Având în vedere deciziunea atacată cu recurs din care rezultă că recurenta, autorizată de soțul său, a chemat în judecată pe intimații Marin Șerban Popescu și Florea Panait cerând anularea actului de vânzare-cumpărare autentificat de Tribunalul Romanați la nr. 913/920, și transcris la nr. 3375/920, intervenit între recurentă și Marin Șerban Popescu, și să fie obligați ambii intimați — Florea Panait în calitate de deținător, în baza ordonanței de adjudecare nr. 2507/1928 a Tribunalului Romanați a-i lăsa în plină proprietate imobilele prevăzute în actul de vânzare;

Că ambele instanțe de fond au respins acțiunea și pentru a da această soluțiune, Curtea constată că recurenta, autorizată prin procură specială autentificată la nr. 1624/920 de soțul ei Gh. Duchiadu, a împuternicit pe tatăl său Elie Eliescu să vândă de bună voie imobilele sale dotale ce le are în Corabia, str. T. Vladimirescu, construite pe lotul nr. 1377, arătându-se amănunțit din ce se compune fiecare corp de case, mandatarul fiind împuternicit să facă actul, să-l autentifice, să-l semneze în numele său și unde va fi nevoie și să încaseze prețul;

Că, pe baza acestui mandat special, mandatarul prin actul sus menționat a vândut imobilele intimatului Marin Șerban Popescu, iar după aproape zece ani, vânzătoarea intentă acțiunea de față prin care cere anularea actului pentru lipsa autorizațiunii maritale;

Că însă, Curtea găsește că soțul și-a dat consimțământul în mod valabil, conform art. 199 c. c., intru cât din procura specială rezultă că el a autorizat în scris pe soția sa să împuternicească pe tatăl ei a vinde imobilele pe care le-a determinat în mod amănunțit, astfel că mandatul întrunește elementele esențiale cerute de art. 1536 alin. 2 c. c. pentru valabilitatea unui mandat special;

Că dacă nu s'a prevăzut prețul și persoana cumpărătorului, aceasta nu înseamnă că au fost omise de soț, ci din contra din termenii mandatului care dau dreptul mandatarului de a vinde de bună voie totul la orice persoană și cu prețul și condițiunile ce va găsi dânsul cu cale, rezultă că s'a precizat, că soțul știa că imobilele fuseseră reparate chiar de cumpărător și de aceea prețul

și persoana cumpărătorului le-a lăsat la aprecierea mandatarului;

Având în vedere că prin motivele de casare se impută Curții că ar fi aplicat greșit art. 1536 c. c., ar fi violat art. 199 și 206 c. c. și ar fi comis un exces de putere și denaturare, pronunțând o deciziune lipsită de baza legală, iar în dezvoltarea acestor motive recurenta pretinde că pentru vânzarea imobilelor sale trebuia să aibă autorizațiune specială din partea soțului, — autorizațiune care trebuie să cuprindă toate condițiunile esențiale ale actului de vânzare, așa că numai prin adevărată confuziune a regulilor generale privitoare la mandat, cu regulile privitoare la autorizațiunea maritală, a putut Curtea să decidă că procura în discuțiune, deși nu indica numele cumpărătorului și prețul, poate fi considerată totuși ca o autorizațiune specială; că, în sfârșit, Curtea prin exces de putere și denaturare afirmă că în zisa procură nu s'ar fi omis prețul și persoana cumpărătorului;

Considerând că din textul art. 206 c. c. rezultă în adevăr că actele de dispozițiune ale soției nu sunt valabile decât cu autorizarea specială a soțului, adică cu consimțământul său dat conform art. 199 c. c., odată cu faerea actului sau deosebit în scris;

Că însă aceste dispozițiuni sunt identice cu cele din art. 1536 alin. 2 c. c., prin care de asemenea se prevede că pentru a se putea face prin mandatar acte de înstreinare și ipotecare s'au orice alte acte ce trec peste administrațiunea ordinară — precum sunt vânzările și în genere actele de dispozițiune — este nevoie de un mandat special;

Că astfel fiind și intru cât legea nicăeri nu precizează conținutul și întinderea noțiunii de specialitate în materie de autorizare maritală urmează — față de analogia ce există între această materie și aceea a mandatului — să se aplice dispozițiunile art. 1535 c. c., în care se arată că mandatul este special când e dat pentru o afacere sau pentru oarecare anume afaceri;

Că așa dar, legiuitorul necerând ca mandatul special să cuprindă neapărat și toate condițiunile actului care trebuie făcut de mandatar, fiind astfel suficient ca el să specifiche natura actului pe care îl poate face mandatarul în numele mandantului, urmează că aceleași reguli se impun și în ceea ce privește autorizațiunea specială ce o dă soțul pentru actele de dispozițiune ale soției;

Considerând că în speță Curtea de Apel stabilește că recurenta, autorizată de soț, a împuternicit pe tatăl ei Elie Eliescu, prin procura autentificată de Tribunalul Brăila la nr. 1824/920, să-i vândă imobilele din Corabia arătându-se amănunțit din ce se compune fiecare corp de case și prevăzând ca mandatarul să facă actul de vânzare, să-l autentifice, să semneze în numele ei și să încaseze prețul;

Considerând că față de această constatare necriticată prin recurs pentru denaturare și principiile sus menționate, Curtea bine și legal a decis ca din moment ce soțul a participat la procura specială dată de soție tatălui ei Elie Eliescu, prin care acesta din urmă a fost împuternicit să vândă imobilele fiicei sale din Corabia anume specificate, este cert că soțul și-a dat consimțământul conform art. 199 c. c., așa că procura în discuțiune, cu toate că nu conținea indicațiunea prețului și a persoanei cumpărătorului, totuși a putut să fie considerată atât ca mandat special cât și ca autorizațiune maritală valabilă, de vreme ce se preciza natura operațiunii pe care mandatarul trebuia să o facă în numele fiicei sale, privitor la imobilele anume determinate de acest act;

Că deci, Curtea nu a violat art. 199 și 206 c. c. și nici n'a aplicat greșit art. 1536 c. c., ci dimpotrivă a făcut o justă aplicațiune a acestor texte, așa că prima parte a motivelor de casare este neîntemeiată;

Că în ceea ce privește imputarea adusă prin ultima parte a motivelor de casare, aceasta este inexactă în fapt, deoarece Curtea nu stabilește că procura specială dată de recurentă ar conține prețul și arătarea numelui cumpărătorului, ci explică pentru ce recurenta nu a voit să precizeze aceste elemente, așa că nefiind vorba de nicio denaturare sau exces de putere, recursul urmează să fie respins.

Pentru aceste motive, Curtea respinge recursul, etc.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. II-a

Audiența dela 28 Aprilie 1936

Președenția d-lui C. G. RĂTESCU Președinte

Parchetul General al C. Ap București cu C. Voicu Grigore

Dec. penală nr. 1425 Dosar nr. 1661/936

Bigamie. Eroare de drept asupra primei căsătorii. Lipsa de intențiune delictuoasă. Achitare. Art. 271 cod. pen.

Buna credință formează o excepție peremptorie în delictul de bigamie, chiar când partea a cedat unei erori de drept pricinuită de recunoașterea legii civile. Legiuitorul român nu s'a mulțumit în definirea delictului cu simpla constatare a unei prime căsătorii încheiate, ori cum ar fi, ci a prevăzut anume ca acea căsătorie să fie valabilă, adică făcută cu observarea condițiilor de formă sau de fond. De aci urmează că dacă inculpatul în buna sa credință a fost în eroare cu privire la lipsa unei formalități legale sau asupra unei împrejurări pe care în neștiința dispozițiilor de lege în materie a putut să le creadă determinante pentru nevaliditatea căsătoriei, faptul nu mai întrunește elementul intențional și ca atare scapă de sub aplicațiunea art. 271 cod. pen.

Prin urmare, constatându-se în fapt că atunci când a contractat a doua căsătorie, i s'a confirmat inculpatului de către notarul unde s'a celebrat această din urmă căsătorie că prima căsătorie nu fusese înregistrată, această eroare poate manifesta o lipsă de intențiune delictuoasă.

Curtea,

Asupra motivelor de casare :

Exces de putere, violarea art. 271 c. pen. Curtea de Apel prin decizia cu nr. 274 din 1936 a admis opoziția împotriva deciziei acelei Curți cu nr. 899 din 1934 și prin consecință și apelul inculpatului Constantin V. Grigore împotriva sentinței penale cu nr. 3153 din 1933 a Trib. Ilfov s. II-a c. c. și a achitat pe numitul inculpat pentru faptul de bigamie, prevăzut și pedepsit de art. 271 c. p. socotim că numai prin exces de putere și prin violarea menționatului text Curtea de fond a putut să pronunțe o asemenea achitare. În adevăr, este constatat că inculpatul în anul 1920 s'a căsătorit legitim cu femeea Leanca Gheorghe Mares înaintea ofițerului de stare civilă al comunei Arad-Micalaea, căsătorie ce s'a înregistrat cu extractul cu nr. 39 din 1920, iar ulterior, fără să se fi desfășurat această căsătorie, se recăsătorește cu femeea Ioana Ștefan Pavel cu extractul de căsătorie nr. 6 din 1931 înaintea ofițerului de stare civilă din comuna Chitila. Inculpatul a recunoscut faptul, dar a declarat că a fost de bună credință prin aceea că el era convins că prima căsătorie nu fusese înregistrată în registrul de stare civilă pentru

căsătorii, fapt inexact, deoarece din extractul cu nr. 39 din 1920 al comunei Arad Micalaea se stabilește că s'a celebrat prima căsătorie înaintea ofițerului de stare civilă din acei oraș.

Curtea de Apel a admis martorii pentru a stabili buna credință a inculpatului. Indiferent de ce s'a stabilit, este constant în doctrină și jurisprudență că pentru existența infracțiunii prevăzute de art. 271 c. pen. în adevăr este necesar a se constata și elementul esențial intențiune delictuoasă și care în speță constă în chiar faptul de a înfrânge legea prin contractarea unei a doua căsătorii, mai înainte de a fi desfășurată prima neputându-se invoca ca scuză ignorarea legii, sau cum este în cazul de față faptul neregistrării căsătoriei prime în registrul de stare civilă al comunei Arad, ceea ce este și inexact. Că buna sa credință agentul nu o poate invoca decât dovedind certitudinea ce avea că era liber în momentul contractării celei de a doua căsătorii, iar această bună credință poate rezulta numai dintr'o eroare de fapt, bazată pe o probabilitate așa de întemeiată încât să se creadă că primul mariaj a fost desfășurat precum ar fi înștiințarea că „soțul a murit în țară străină” sau că „a absentat îndelung fără vești”, iar n'oidcum dintr'o eroare rezultând din ignorarea legii, sau precum este în cazul de față, din credința ce avea că prima căsătorie nu era valabilă din lipsa înregistrării ei în registrul de stare civilă și această afirmațiune inexactă în fapt. Așa fiind deciziunea Curții de Apel, prin care admitându-se apelul inculpatului, achită pe inculpat, pe motivul lipsei de intențiune delictuoasă, trasă din afirmațiunea sa asupra neregistrării primei căsătorii, la care mai adaugă și împrejurarea că numitul fiind militar și în stare de război, contractarea căsătoriei se făcuse fără autorizațiunea comandamentului respectiv cerută de legea militară nu putea să îndreptățească instanța de fond să pronunțe achitarea, dat fiind că, pe de o parte, lipsa unei asemenea autorizațiuni nu atrage de drept nulitatea căsătoriei ci expune pe cel care a contractat-o la pedeapsă disciplinară, iar pe de alta, înaintea ofițerului de stare civilă din Arad Micalaea, numitul nu a declarat că e militar, ci zăgrav.

Nici împrejurarea invocată de Curte cum că inculpatul s'a putut înșela asupra existenței valabile a primei sale căsătorii din faptul că soția sa Leanca Gh. Mares l'a părăsit pe oponent nu putea înlătura intențiunea sa delictuoasă.

Curtea de fond trăgând concluzia că inculpatul nu a voit să înfrângă legea penală din motivele expuse mai sus, a dat o deciziune cu exces de putere și violarea art. 271 c. pen., deoarece însăși instanța constată în fapt că inculpatul știa că prima sa căsătorie nu fusese declarată desfășurată de tribunal, mai înainte de celebrarea celei de a doua și ceva mai mult, această desfacere a avut loc mult mai târziu, la cererea inculpatului în anul 1932.

Având în vedere deciziunea cu nr. 274 din 1936 a Curții de Apel din București s. V din care rezultă că în anul 1920 Constantin Voicu Grigore, pe atunci mobilizat și aflat sub arme, a contractat o primă căsătorie cu Leanca Gh. Mares înaintea ofițerului de stare civilă al comunei Arad-Micalaea; că mult timp în urmă, în anul 1932, numitul s'a căsătorit a doua oară cu femeea Ioana Ștefan Pavel, căsătorie celebrată la primăria comunei Chitila; că fiind trimis în judecată pentru delictul de bigamie (art. 271 c. pen.) a fost condamnat la un an închisoare, pedeapsă confirmată de Curte prin respingerea în lipsă a apelului ce făcuse; că inculpatul declarând opoziție, Curtea i-a admis-o și reformând sentința condamnatoare l-a achitat de imputațiunea adusă, prin deciziunea citată mai sus;

Că această deciziune este atacată de Ministerul public cu recursul de față;

Că pentru a justifica soluțiunea de achitare, Curtea motivează că oponentul a fost lipsit de intențiunea culpabilă; că el a propus o serie de martori din depozitiile cărora, se constată buna lui credință atunci când a contractat căsătoria a doua, convins fiind că prima nu avea nicio valoare întru cât nu fusese înregistrată la autoritatea comunală din Arad; că afirmația inculpatului s'a dovedit exactă fiindcă la adresa trimisă de notarul comunei Chitila, Primăria Arad a răspuns că într'adevăr nu a înregistrat nicio căsătorie între Constantin Voicu Grigore și Leanca Gheorghe Mareș;

Că inculpatul motivează mai departe că instanța avea puternice motive să nu creadă în existența legală a primei căsătorii, deoarece aflându-se militar (în timpul campaniei cu Ungaria), contractarea acestei căsătorii a avut loc fără autorizația comandantului respectiv și fără îndeplinirea formalităților cari, după știința lui, condiționează valabilitatea unei căsătorii în Vechiul Regat;

Că, afară de aceasta, Curtea arată că inculpatul s'a putut însela cu atât mai mult asupra legalității primei căsătorii cu cât soția lui îl părăsise încă din vara anului 1920 și nu a mai dat semne de viață până în 1932 când după minuțioase cercetări, aflându-se de existența ei și a căsătoriei, sus numitul a întentat proces de divorț care s'a terminat prin desfacerea acelei căsătorii și înscrierea hotărârii de divorț în registrele de stare civilă ale comunei Arad;

Că, în concluziune, Curtea de fond constată că delictul de bigamie pus în sarcina lui Constantin Voicu nu a fost săvârșit cu voință culpabilă de a înfrânge legea penală și deci, neexistând intențiune delictuoasă din partea autorului, faptul nu poate constitui infracțiune;

Având în vedere că acest mod de a vedea este criticat prin motivele de casare, susținându-se că deciziunea Curții este dată cu exces de putere și violarea art. 271 c. pen. pentrucă admite ca scuză ignorarea legii de către soțul bigam, adică îl absolvă pe baza unei erori de drept în care Curtea vede o dovadă de bună credință, când regulat ar fi fost ca această bună credință cu efect absolutoriu să nu poată rezulta de cât dintr'o eroare de fapt, cum ar fi, re exemplu, vestea că soțul inculpatului a murit în țară streină, sau o absență îndelungată fără vesti din partea lui, împrejurări cari necontestat sunt de natură a motiva lipsa elementului intențional, în niciun caz însă opinia juridică pe care o avea inculpatul despre nevaliditatea căsătoriei sale dintâi din cauza neîndeplinirii unei formalități considerate de el ca necesară, o asemenea apreciere în drept, ca și celelalte afirmațiuni făcute de inculpat și primite la Curte, neputând înlătura intențiunea delictuoasă a infractorului;

Considerând că art. 271 din codicea penal pedepsește faptul persoanei care „fiind căsătorită, se căsătorește din nou mai înainte desfacerii căsătoriei celei precedente, dacă acea căsătorie va fi fost valabilă”;

Considerând că din acest text rezultă că delictul de bigamie necesită, ca element material, existența unei prime căsătorii precum și faptul de a contracta o nouă căsătorie înainte ca cea dintâi să fie dizolvată: că după același text, prima căsătorie trebuie făcută în conformitate cu legea, căci art. 271 cod. pen. nu a înțeles să pedepsească pe cel a cărui precedentă căsătorie găsindu-se viciată, poate oricând să o declare nulă prin intervențiunea autorității judecătorești;

Considerând, pe de altă parte, că nu poate subsista imputațiune de bigamie fără o voință culpabilă din partea celui învinuit; că acest element este de drept

comun în materie de delikte și fundează însăși imputabilitatea legală a infracțiunii, că în cazul art. 271 c. pen. el are caracterul unui dol special consistând în știința inculpatului că prin fapta sa violează dispozițiunea ce interzice trecerea în a doua căsătorie cât timp cea dintâi nu a fost desfăcută (art. 130 c. civ.) că dacă inculpatul a avut cuvinte să creadă în nulitatea legăturii anterioare și în baza acestei convingeri a contractat o altă căsătorie, intențiunea delictuoasă dispăre fiindcă în concepțiunea autorului nu mai exista obstacolul legal care să se opună la noua legătură conjugală;

Considerând, dar, că buna credință formează o excepție peremptorie în delictul de bigamie, chiar când partea a cedat unei erori de drept pricinuită de necunoașterea legii civile; că legiuitorul codului penal român nu s'a mulțumit, în definirea delictului, cu simpla constatare a unei prime căsătorii, încheiată oricum ar fi, ci a prevăzut anume ca acea căsătorie să fie valabilă, adică făcută cu observarea condițiilor de formă sau de fond, a căror neîndeplinire poate să dea loc la anulare; că de aici urmează că dacă inculpatul, în buna sa credință, a fost în eroare în ce privește lipsa unei formalități legale sau asupra unei împrejurări pe care, în neștiința lui cu privire la dispozițiunile de lege în materie, a putut să le creadă determinante pentru nevaliditatea căsătoriei, faptul său nu mai întrunește elementul intențional și ca atare scapă de sub aplicațiunea art. 271 cod. penal;

Considerând că, potrivit cu acest principiu, și față cu constatările în fapt ale instanței de fond, mai ales cu aceea care a fost determinantă pentru inculpat și anume că atunci când a contractat a doua căsătorie, i se confirmase de notarul comunei Chitila, unde s'a celebrat această din urmă căsătorie, că prima căsătorie contractată în comuna Arad-Micalaca, nu fusese înregistrată la acea comună după cum i s'a răspuns Primăriei Chitila prin adresă oficială de notarul comunei Arad-Micalaca, ceea ce l-a determinat pe inculpat să o considere inexistentă, bine a decis Curtea achitarea inculpatului pe baza unei erori de fapt de natură a înlătura intențiunea;

Că această eroare în care s'a aflat Constantin Voicu Grigore de a socoti ca inexistentă prima căsătorie contractată cu Leanca Gh. Mareș a putut îndritui instanța de fond să o considere ca o eroare de fapt, în sensul că inculpatul n'a înțeles să înfrângă legea penală când a contractat cea de a doua căsătorie, și prin urmare în lipsa intențiunii delictuoase să-l achite de faptul ce i s'a pus în sarcină;

Că, în asemenea condițiuni motivele de casare sunt nefondate, pentru care considerațiune recursul urmează a se respinge.

Pentru aceste motive Curtea respinge recursul, etc.

NOTA. — Delictul de bigamie, prevăzut de art. 271 c. pen., are ca elemente constitutive: a) existența unei prime căsătorii valabile; b) contractarea unei secunde căsătorii anterior desfacerii celei dintâi; c) intențiunea frauduloasă. În speța pe care o adnotăm primele două elemente nu au fost contestate, discuțiua purtând numai asupra ultimului element. Recurentul susținea că a contractat a doua căsătorie crezând că prima nu era valabilă; fiind astfel de bună credință, elementul intențiune frauduloasă nu există și ca atare delictul de bigamie nu este săvârșit.

Doctrina admite că delictul de bigamie nu este săvârșit în cazul când soțul presupus bigam a fost de bună credință (*E. Garçon*, Code pénal annoté art. 340

nr. 36; R. Garraud, *Traité théorique et pratique de droit pénal français* II-ème éd. T. V., p. 171; Fr. Goyet, *Précis de droit pénal spécial* p. 182; L. Majno, *Commento al codice penale italiano* T. II, art. 359, nr. 1552; I. Tanoviceanu, *Tratat de drept și de procedură penală* T. I, p. 668). Buna credință consistă în convingerea agentului că nu este sau că nu mai era angajat legalmente într-o căsătorie anterioară (*Chauveau Adolphe & Faustin H-lie*, *Théorie du code pénal* T. IV, p. 415); astfel există bună credință atunci când soțul presupus bigam crede că celălalt soț a murit (I. Tanoviceanu, *Op. și loc. cit.*), sau că a absentat îndelung fără să dea nicio veste. În legislația engleză absența unui soț timp de 7 ani consecutiv face ca delictul de bigamie să nu mai fie pedepsit (*M. Blackstone*, *Commentaires sur les loix angloises* Livre IV Chap. XIII, p. 61). În speța pe care o adnotăm soțul presupus bigam invoacă ca dovadă a bune sale credințe, pe lângă faptul că nu mai avea vești dela soția sa de aproape 12 ani, circumstanța că era militar în momentul contractării primei sale căsătorii și că nu obținuse autorizația superiorilor săi spre a se căsători, ceea ce l-a îndreptățit să creadă că acea căsătorie era nulă. Credința soțului despre nulitatea primei sale căsătorii a fost întărită prin atestațiunea notarului comunei unde fusese oficiată că nu înregistrase căsătorie lui, astfel că din eroare a crezut că prima lui căsătorie nu era valabilă. Eroarea purtând asupra unei legi extra-penale constituie în raport cu legea penală o eroare de fapt care înlătură incidența legii penale în infracțiunile intenționate (*J. A. Roux*, *Cours de droit criminel français* T. I, p. 181; *L. Hugueney*, *Répétitions écrites de droit criminel* (1929—1930) p. 52; *V. Manzini*, *Trattato di diritto penale italiano* ed. 1933, T. II, p. 41 și urm.; *V. Dongoroz* în *Tratatul I. Tanoviceanu* T. I, nr. 674—676).

Cazul supus controlului Inaltei Curți s'a mai prezentat în fața instanțelor noastre, fiind soluționat în același sens (Trib. Ilfov, *Curierul Judiciar* 1925, p. 619, cu nota *V. Dongoroz*), eroarea asupra legii extra-penale fiind considerată ca o eroare de fapt. Inalta Curte a decis însă, tot în materie de bigamie, că eroarea purtând asupra legii penale constituie o eroare de drept, care nu exclude elementul intențional (Cas. II, 22 Sept. 1898, în *Codul penal de C. Hamangiu și N. M. Sotir* art. 271, nr. 3).

Noul cod penal *Regele Carol II* prevede delictul de bigamie în art. 443, acest text reproducând cu ușoare modificări art. 271 din actualul cod; soluțiunea Inaltei Curți este deci în concordanță și cu noul cod, cu atât mai mult cu cât art. 135 prevede în mod expres că numai necunoașterea legii penale constituie o eroare de drept, dispoziție care nu figurează în codul penal din 1864.

N. I. TANOVICÉANU

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. III-a

Audiența dela 11 Decembrie 1935

Președenția d-lui D. G. LUPU Președinte

Ing. Eugen Știrbulescu și a. cu B-ca Marmorosch Blank et Co.
Decizia nr. 2126. Dosar nr. 1191/935

Concordat preventiv. Sentință de omologare. Egalitate între creditori. Principiul proportionalității creanțelor. Călcarea lui de către debitoarea concordată prin acordarea de cote de 60—80% la unii creditori, prin dări de imobile în plată la alții, prin darea de numerar la alții, iar la alții nimic. Cerere de revo-

care a concordatului. Cerere de admitere a probelor pentru dovedirea călcării principiului legal al proportionalității. Respingere. Ilegalitate. Art. 19, 44 și 47 din legea concordatului preventiv.

Admiterea unui concordat preventiv făcându-se prin sacrificii acceptate sau impuse creditorilor, buna gestiune a patrimoniului debitorului concordatului nu se poate analiza, în cadrul legii, decât numai în cadrul sentinței de omologare a concordatului și a art. 19 din lege, care consacră principiul achitării proportionale a creanțelor.

A achita integral sau reduse, dintr'o dată creanțele unor creditori în timp ce altora s'ar impune alte condițiuni de plată, fiind amânați pentru viitor, înseamnă a se deroga dela principiul sus enunțat și a se crea o inegalitate între creditori.

În asemenea condițiuni, Curtea de fond era obligată să examineze admisibilitatea probatoriilor cerute de recurenți, prin prisma acestor principii, spre a se vedea în ce măsură și în ce proporție s'au făcut încălcările de care se plâng recurenții.

Curtea.

Asupra recursului de față:

Având în vedere deciziunea Curții de Apel București s. V-a cu nr. 214 din 18 Decembrie 1934, prin care s'au respins apelurile făcute de Inginer Eugen Știrbulescu și alții în contra sentinței Tribunalului Ilfov s. I-a comercială cu nr. 802 din 1934, sentință prin care s'au respins ca nefondate cererile de revocarea concordatului preventiv acordat Băncii Marmorosch Blank și omologat de același tribunal, prin sentința nr. 163 din 23 Ianuarie 1932;

Că, pentru a ajunge la această soluție Curtea a examinat împreună fondul cererilor de revocarea concordatului cu cererea admiterii unor probatoriilor formulate de apelanți în fața Curții spre a dovedi că Banca Blank a călcat obligațiile concordatului prin lichidarea neproportională a creanțelor, înstreinând ilegal o serie de imobile prin dări în plată favorizând pe alți creditori prin lichidarea creanțelor lor în detrimentul altora cari n'au primit nimic; că s'a micșorat activul băncii, admitându-se garanția creditorilor neachitați; că în dovedirea susținerilor lor apelanții ceruseră proba testimonială, expertiza și interogatoriul băncii;

Că, după ce examinează în fapt situațiunea Băncii Blank — prin prisma susținerilor apelanților — Curtea de fond ajunge la concluzia că probatoriile cerute sunt inutile și neconcludente din moment ce nu se dovedeste că prin operațiile făcute de bancă s'a diminuat activul punându-se astfel în primejdie realizarea creanțelor creditorilor rămași neachitați;

În contra acestei decizii, apelanții au făcut recursul de față:

Văzând motivele 1, 2, 3, 4 și 5 de recurs în cuprinderea următoare:

1. — Violarea art. 19, 44 și 47 din legea concordatului preventiv, combinate cu art. 1718 și 1719 c. civ.

Denaturarea convenției de concordat și a sentinței de omologarea acestui concordat. Acțiunea aceasta în revocarea concordatului Băncii Marmorosch Blank & Comp. se întemeiază pe dispozițiunile articolului 47 din legea concordatului preventiv care dispune că atunci când un debitor nu-și îndeplinește obligațiunile concordate, oricare creditor poate cere revocarea concordatului.

Pentru a învedera că debitorul nostru a călcat flagrant obligațiunile înscrise în convenția de concordat și acelea prescise de lege, art. 19 și 44 din legea concordatului preventiv, am invocat că banca în timpul concordatului a preferat pe unii dintre creditori în detrimentul nostru și a acelor mulți deponenți, cărora nu ne-a plătit niciun ban din cotele concordate. Am invocat și dovedit cu acte, că unei părți dintre creditori — în timpul executării concordatului — banca i-a achitat creanțele integral, altora cu cote de 60—80%, unora în numerar, altora în imobile și acțiuni prin dări în plată.

Și am susținut că prin aceste plăți banca a violat principiul proporționalității plăților între creditori, care este de esența concordatului, plată proporțională care de altfel este înscrisă formal și în sentința de omologare. Iar prin dările de plată — fără nicio autorizare — a violat dispozițiile sentinței de omologare, cât și dispozițiile art. 44 și 19 din legea concordatului.

Curtea deși constată existența unor asemenea plăți fie în numerar, fie prin dări în plată, totuși prin vădită denaturare a convenției de concordat și a sentinței de omologare, termină prin a viola dispozițiunile art. 44 și 19 din legea concordatului; Curtea se mărginește a se ocupa de situația economică a băncii întemându-se pe acte cari niciodată nu ne-au fost comunicate, precum și registrele băncii, a căror prezentare am cerut și ne-a fost refuzată, pe bilanțuri și tablouri ce n'au fost aduse în discuția părților, comitând astfel un exces de putere și violând dreptul de apărare.

2. — Omisiune esențială, nemotivare, denaturare de acte și exces de putere.

Pentru a învedera Curții și preciza cazurile în care Banca Marmorosch Blank a călcat obligațiunile concordate și a violat dispozițiunile art. 44 și 19 din legea concordatului, am invocat două convenții autentice din 5 Mai 1933 prin care se lichidau două creanțe ale Băncii Naționale în detrimentul celorlalți creditori și am demonstrat că acest creditor nu poate avea niciun privilegiu asupra bunurilor ce i-au fost date în plată. Astfel am invocat că prin prima convenție Banca Marmorosch Blank pentru plata unei creanțe a Băncii Naționale de lei 594.606.349 i-a dat în plată un stoc de acțiuni în valoare de 47.906.000, imobilele din București str. Eugen Carada, calea Victoriei, pasajul Macca, un teren la Colentina și un imobil în Constanța, toate aceste în valoare de 152 milioane lei.

Or, Curtea nu pomeneste nimic despre această convenție, care consacrand o dare în plată de bunuri mobile și imobile învedera o violare a dispozițiilor legii — art. 44 și 19 din legea concordatului — și o călcare a condițiilor concordate în sentința de omologare, prin aceea că Banca Marmorosch Blank dădea în plată unui creditor bunuri mobile și imobile fără a fi fost autorizat, cum cere art. 44, și astfel caică principiul distribuției proporționale a plăților înscrise în art. 19 în detrimentul celorlalți creditori. Curtea vorbește despre alte convenții cari n'au format obiectul procesului și nici n'au figurat în discuția părților.

Am mai invocat și a doua convenție din 5 Mai 1933, prin care Banca Marmorosch Blank a dat în plată Băncii Naționale veniturile Societății Discom pe toată durata concesiunii pentru achitarea unor alte creanțe de 750 milioane lei.

Considerentul Curții fiind vag și confuz, în ipoteza chiar când el s'ar referi la această convenție, în acest cas o denaturează vădit pentru că în această convenție nu este vorba de achitarea unei creanțe a Statului, cu creanțe de portofoliu pentru 108.335.241 lei și pentru lei 991.332.373 cu veniturile Discomului, ci numai de plată unei creanțe a Băncii Naționale de lei 750 milioane.

Iar pe de o parte decizia Curții este complet nemotivată când zice că prin această plată Banca Marmorosch Blank s'a asigurat față de un creditor care din cauza preferinței creanțelor lui etc., căci dacă prin preferință Curtea a înțeles privile-

giu, noi am arătat și demonstrat că creanțele Băncii Naționale nu au niciun privilegiu asupra bunurilor ce i-au fost date în plată.

Curtea nu arată și nu motivează de unde scoate acea preferință ce nu rezultă din actele intervenite.

3. — Omisiune esențială. Violarea art. 19 din legea concordatului preventiv și a sentinței de omologare. Exces de putere.

Am susținut că încă din primul an al concordatului Banca Marmorosch a violat principiul distribuției proporționale între creditori, înscris în art. 19 din legea concordatului (art. 1718 și 1719 c. civ.) prin aceea că în 1932 a plătit în numerar lei 274.556.991 la 10.317 deponenți achitându-le integral creanțele.

În sprijinul acestei afirmațiuni am invocat, pe lângă mărturisirea băncii, făcută în petiția din 21 Noembrie 1932 adresată tribunalului comercial, prin care solicită un termen de grație și pe lângă mărturisirea făcută în instanță de avocatul Băncii Marmorosch Blank, am cerut ca banca să fie obligată a prezenta procesul-verbal al cenzorilor, încheiat cu ocazia adunării generale din 12 Martie 1932, din care rezultă dovada acestor plăți.

Curtea nu pomeneste niciun cuvânt despre aceste plăți în numerar și nici despre dovada cerută de noi, plăți ce de sigur violează principiul distribuției proporționale înscris în art. 19 din legea concordatului preventiv și sentința de omologare. Curtea vorbește despre alte plăți ce nici n'au fost în discuție și pentru noi este surprinzător faptul aflat acum, că au fost instituțiuni și persoane fizice cari au primit plata în bonuri de impozite, efecte de Stat și acțiuni în detrimentul nostru și mai surprinzător este faptul de unde a dedus Curtea modul cum banca a operat în registrele sale aceste plăți.

Căci aceste plăți dacă au existat, ele constituiesc un argument în plus în sensul violării art. 19 comb. cu art. 44 din legea concordatului preventiv și a convenției de concordat astfel cum a fost omologat.

4. — Violarea art. 44 comb. cu art. 19 din legea concordatului preventiv și art. 1718, 1719 c. civ. Denaturarea convenției de concordat și a sentinței de omologare. Omisiune esențială.

Am invocat că în anii 1932 și 1933 Banca Marmorosch Blank a lichidat numeroși creditori prin dări în plată de imobile, parcele de terenuri, case, moșii, etc. și în dovedirea acesteia, am cerut ca banca să fie obligată să prezinte tabloul nr. 11 din 1932 în care sunt trecuți acești creditori astfel lichidați și în plus am prezentat și o serie de acte de vânzări constatând dări în plată, Curtea, omițând a se pronunța asupra acestor probe, admite existența acestor dări în plată de imobile și argumentează că banca avea dreptul prin sentința de omologare să dea creditorilor săi terenuri în plată. În acest mod, Curtea denaturează vădit sentința de omologare (convenția de concordat) care nu acordă alt drept băncii, decât acela de a vîde imobilele pentru ca din numerarul realizat să plătească cotele concordate (art. 19 din legea concordatului preventiv), iar nu să lichideze pe unii în detrimentul celorlalți. Și în același timp Curtea violează dispozițiile categorice ale art. 44 și 19 din legea concordatului preventiv și comite un exces de putere obligându-ne și pe noi a primi în plată terenuri, când sentința de omologare nu ne impune a primi acest mod de plată.

5. — Omisiune esențială.

Am susținut că în 1933 Banca Marmorosch Blank a achitat în numerar 35 creditori la cererea termenului de grație, plătiind unora creanțele integral iar altora cote între 60—80% și în dovedirea acestui fapt am cerut proba cu martori și interogatoriul băncii.

Curtea nu pomeneste nimic de aceste plăți în numerar, a căror existență, dovedită, învedera o călcare a sentinței de omologare și a dispozițiilor art. 19 din legea concordatului și ca consecință nu vorbește nimic nici de dovezile cerute de noi asupra acestui fapt, comitând astfel o omisiune esențială.

Având în vedere că prin aceste motive recurenții se plâng de violarea art. 19, 44, 47 din legea concordatului preventiv combinat cu art. 1718 și 1719 c. civ. omisiune esențială, nemotivare, denaturare și exces de putere;

Recurenții arată prin motivele de casare că au invocat în fața Curții că banca a preferat în timpul executării concordatului pe unii dintre creditori, pe unii achitându-i integral, pe alții cu cote de 60—80 la sută, iar pe cei mai mulți neachitându-i de loc, călcându-se astfel principiul proporționalității plăților dintre creditori; că instanța de apel, deși constată existența unor asemenea plăți, se mărginește a examina situațiunea băncii întemeindu-se pe o serie de acte ce nu au fost puse în discuțiunea părților;

Că prin convențiile încheiate cu Banca Națională, acesteia i s'a atribuit o serie de imobile prin dări în plată — neadmise de sentința de omologare a concordatului, — creanțele Băncii Naționale neavând nicio preferință legală. Recurenții arată că de aceste obiecțiuni Curtea nu s'a ocupat de loc. Că, de asemeni, instanța de apel nu se pronunță asupra cererii de a se prezenta tabloul nr. 11 din 1930 de către bancă în care sunt trecuți creditorii prin dări în plată de imobile;

Că instanța de apel nu se ocupă nici de susținerile făcute, ca și de dovezile cerute, că au fost creditori cari au fost achitați și de interogatorul băncii că un număr de 32 creditori oponenti au fost achitați prin cote de 60—80 la sută, probe de care Curtea nu se ocupă;

Considerând că instituția concordatului preventiv a fost introdusă de legiuitorul român nu numai în scopul de a se veni în ajutorul comercianților loviți de criza economică, dar aceasta a fost determinată deopotrivă și de necesitatea redresării creditului;

Că deci interesele generale militând paralel cu cele individuale ce se cereau protejate prin măsuri de păstrare și ocrotire a patrimoniului lor, la legiferarea concordatului preventiv, dispozițiunile de organizarea acestei instituțiuni sunt dispozițiuni de ordine publică, a căror respectare este esențială în executarea concordatului preventiv;

Că în cadrul acestor principii deciziunea de concordat preventiv în care se prevăd modalitățile de executarea concordatului nu poate cuprinde dispozițiuni în afara celor cuprinse în art. 19 din lege, după cum nici executarea concordatului nu se poate face prin călcarea prevederilor deciziunilor de concordat;

Că respectarea de către debitor a clauzelor concordatului se impune cu atât mai mult cu cât convenția de concordat se realizează fără ca să fie necesară adeziunea tuturor creditorilor, votul majorității impunându-se și minorității creditorilor;

Că față de această situațiune excepțională în care niște raporturi de drept privat se reglementează după criteriul împrumutate dreptului public, legiuitorul a voit ca noile raporturi de creanță ce i se impun creditorului ce eventual a votat contra concordatului, să fie executate de debitor cu strictete și față de fiecare creditor;

Că astfel legiuitorul voind să realizeze egalitatea între creditori a consacrat în acest scop principiul satisfacerii proporționale a creanțelor concordatate, făcând din plata proporțională a creanțelor una din caracteristicile fundamentale ale instituției concordatului preventiv.

Ca o dovadă a solitudinii pe care legiuitorul o are pentru fiecare din creditorii concordatari sunt dispozițiunile art. 47 care dispun că în caz de nerespec-

țarea condițiunilor concordatului preventiv, oricare din creditori poate cere revocarea concordatului și declararea comerciantului în stare de faliment;

Având în vedere că din deciziunea recurată rezultă că prin acțiunea de revocare a concordatului Băncii Bank introdusă de un număr de creditori — recurenții de astăzi — se cere revocarea concordatului prin care se calcă principiul consacrat de legiuitor în art. 19 al tratamentului proporțional al creanțelor, susținându-se că unii creditori au fost achitați integral, alții prin cote de 60—80 la sută, unii prin dări de imobile în plată, alții prin numerar, iar alții de loc;

Că în apel reclamanții au cerut în dovedirea afirmațiilor lor să li se admită proba testimonială, expertiză, interogator, acte, etc.;

Că însă Curtea de fond unind judecarea admisibilității acestor probe cu însuși fondul cererii, le-a respins ca neconcludente și inutile, deoarece motivează Curtea, nu s'a dovedit că prin activitatea sa banca ar fi diminuat activul și ar fi primejduit astfel realizarea creanțelor creditorilor reclamanți;

Considerând că dacă buna sau reaua gestiune a patrimoniului debitorului concordatar trebuie evident avută în vedere, atunci când este vorba de a se hotărî dacă este sau nu cazul de a se revoca concordatul unui comerciant cu grava sancțiune a declarării sale în stare de faliment, nu este însă mai puțin adevărat că art. 47 din legea concordatului obligă în primul rând instanța să examineze într-o asemenea cerere dacă comerciantul respectă sau nu condițiunile concordatului;

Că într-o cât admiterea unui concordat preventiv se face prin sacrificii acceptate sau impuse creditorilor, buna gestiune a patrimoniului debitorului concordatar nu se poate analiza, în cadrul legii, decât numai în cadrul sentinței de omologare a concordatului și a art. 19 din lege care consacră principiul achităreii proporționale a creanțelor.

Că a achita integral sau reduce, dintr'odată, creanțele unor creditori în timp ce altora s'ar impune alte condițiuni de plată, fiind amânați pentru viitor, înseamnă a se deroga dela principiul mai sus dezvoltat și a se crea o inegalitate între creditori;

Că, în asemenea condițiuni, Curtea era obligată să examineze admisibilitatea probatoriilor cerute de recurenți, prin prisma acestor principii, spre a se vedea în ce măsură și în ce proporție s'au făcut încălcările de care se plâng recurenții și odată constatate, ce consecințe pot avea, iar nu să le respingă ca neconcludente, sau după efectuarea lor să procedeze la examinarea fondului cererii de revocare în cadrul art. 19, 44, 47 din legea concordatului preventiv;

Că judecând și hotărînd altfel, Curtea de fond a pronunțat o deciziune casabilă;

Că astfel motivele de casare fiind fondate recursul urmează a fi admis.

Pentru aceste motive, Curtea admite recursul, etc.

CURTEA DE APPEL CONSTANȚA

Audiența dela 12 Februarie 1936

Prezidenția d-lui I IOSIPESCU, consilier

Soc. înlesnirea cu I. Vasilescu

Jurnal nr. ... Dosar nr. 1886/1934

Societate anonimă. Administrator delegat. Cerere de plata salariului. Ea trebuie valorificată pe calea dreptului comun, iar nu la instanțele de jurisdicțiune muncii, nefiind functionari particulari. Art. 7 alin. 9 litera a și b din legea jurisdicțiunii muncii din 1933.

Potrivit art. 7 alin. 9 lit. a și b, nefiind considerați funcționari particulari, în spiritul legii jurisdicțiunii muncii din 1933, cei care se găesc la conducerea unei întreprinderi ca administratori-delegați, giranți, etc., adică ca reprezentanți legali ai persoanelor juridice, în ce privește reclamarea dreptului lor de salariu, în această calitate, valorificarea drepturilor lor se face numai pe calea dreptului comun.

La ordinea zilei tranșarea divergenței ce s'a ivit în ziua de 17 Ianuarie 1936, în apelul făcut de Soc. Inlesnirea din orașul Silistra, contra sentinței civile nr. 762 din 1934 a Tribunalului Durostor.

Curtea în majoritate,

Asupra incidentului de inadmisibilitatea apelului ridicat de intimatul I. Vasilescu.

Având în vedere că prin acțiunea înreg. sub nr. 22012 din 9 Octombrie 1933 I. Vasilescu din Orașul Silistra intenționează acțiune civilă pe baza art. 1470 și urm. c. civ. contra părții S. A. R. Inlesnirea prin reprezentanții săi legali din Silistra pentru a-i plăti suma de lei 51.000, ce reprezintă salariul său de 2.000 lei lunar pe 25 și jumătate luni, ce pretinde că-i datorează pentru timpul cât le-a servit ca director al societății, 1500 lei ce reprezintă iețoane de prezență pe 1931 ce-i datorează ca membru în consiliul de administrație și ca administrator delegat, pentru care avea și semnătura socială, precum și 30.000 lei daune din cauză că nefăcându-i plata, a fost silit să-și dea demisia din această societate;

Având în vedere că în baza acestei acțiuni de drept comun, admitând-o în parte, Tribunalul Durostor prin sentința civilă nr. 762 din 1934, obligă pe numita parte să plătească reclamantului I. Vasilescu din Silistra suma de 51.000 lei salariul convenit pe 25 luni și jumătate, cât a servit ca director al aceleiași societăți plus 1500 lei cheltueli și onorar de avocat. Respinge ne nefondată cererea de daune făcută de reclamant contra părții;

Această sentință fiind apelată intimatul Vasilescu ridică în primul rând incidentul de inadmisibilitate a apelului susținând că, potrivit legii contractului de muncă din 1929 și legii pentru înființarea și organizarea jurisdicțiunii muncii din 15 Februarie 1933, art. 1, 7, 11 și 73, litigiile pentru plata de salariu sunt date în competența judecătorilor de ocol, acolo unde nu există judecătorii de muncă, judecând în primă și ultimă instanță cererile până la 50.000 lei și cu drept de apel la tribunalul cererile mai mari de 50.000 lei.

Așa fiind, dela data legii contractelor de muncă din 1929 și dela data legii jurisdicțiunii muncii, acțiunile referitoare la plata de salariu nu mai intră în competența curților de apel, ca instanțe de apel, apelurile adresate curților de apel în asemenea materii trebuiesc respinse ca inadmisibile.

Având în vedere că din desbaterile urmate în cauză, susținerile părților și actele din dosar se constată în fapt următoarele :

Înainte de a intenta această acțiune intimatul I. Vasilescu a intentat la Judecătoria mixtă Silistra acțiunea înreg. sub nr. 6147 din 5 Iulie 1933 prin care pretindea în aceeași calitate de director și administrator delegat al Societății Inlesnirea din Silistra, 52.000 lei salariu ca director și administrator delegat pe anii 1931—1933 și 30.000 lei daune morale și materiale.

Prin cartea de judecată nr. 504 din 14 Iulie 1933, în lipsa societății părți se admite în parte acțiunea și numita societate este obligată să-i plătească reclamantului lei 24.500 drept salariu și iețoane de prezență pe 1931 și lunile Ianuarie—Aprilie 1932 inclusiv.

În contra acestei cărți de judecată au făcut apel Societatea Inlesnirea prin reprezentanții ei legali Gh. Șerbănescu și D. Popescu prin petiția înreg. la nr. 18.690 din 10 August 1933

cât și I. Vasilescu prin petiția înreg. sub nr. 17.601 din 12 Iulie 1933.

Tribunalul, judecând că reclamantul Vasilescu, în pretențiunea sa de salariu ca director și administrator delegat, nu poate fi considerat ca funcționar particular în cadrul dispozițiilor art. 7 alin. 9 lit. a și b din legea pentru înființarea și organizarea jurisdicțiunii muncii din 1933, admite apelul Soc. Inlesnirea și respinge ca rău introdusă acțiunea reclamantului Vasilescu.

Această hotărâre a rămas definitivă, nefiind atacată cu recurs și este opozabilă cu autoritate de lucru judecat, intimatului Vasilescu în ceea ce privește constatarea că în timpul pe care pretinde salariul — 25 luni, din Mai 1931 până la Iulie 1933, a avut calitatea de director și administrator delegat.

Având în vedere că ulterior prin petiția înregistrată sub nr. 22.012 din 1933 I. Vasilescu intenționează o nouă acțiune la Tribunalul Durostor și alegând instanța de drept comun susține că a fost director membru în consiliul de administrație și administrator delegat cu semnătura socială la societatea apelantă și în această calitate, care nu i s'a contestat își valorifică pretențiunile sale;

Având în vedere că din actele dosarului rezultă că prin procesul verbal al consiliului de administrație din 8 Decembrie 1930 I. Vasilescu a fost cooptat ca membru în consiliul de administrație, cooptare legală potrivit dispozițiilor art. 126 c. com. până la convocarea adunării generale.

La 25 Martie 1931 este numit administrator delegat și director, dându-i-se și semnătura socială împreună cu președintele societății. Prin procesul verbal al adunării generale (deciziunea din 25 Martie 1932) se numește I. Vasilescu administrator (deci se ratifică numirile consiliului de administrație). Vasilescu semnează convocarea și balanța de verificare din 31 Decembrie 1931, atașate la această deciziune. La 25 Aprilie 1932 este numit de consiliul de administrație administrator delegat. La 26 August 1932 este delegat a reprezenta societatea împreună cu C. N. Zaharescu.

Procesele verbale ale consiliului de administrație fiind trecute în registrul respectiv iar ale adunării generale separat pe o foaie volantă.

Având în vedere că intimatul în motivarea incidentului ridicat susține că art. 125 c. com. dispune categoric că numirea administratorilor asociațiilor anonime se face de adunarea generală, or apelanta nu face dovada că intimatul I. Vasilescu a fost numit administrator de vreo adunare generală a Societății Inlesnirea, pentru că nu prezintă registrul de procese verbale privitoare la întrunirile și deliberațiunile adunării generale, prevăzut de art. 142 § 2 din codul de comerț;

Că, potrivit acestui art. și art. 95, 96 c. com., numirea unui administrator nu poate rezulta din alte acte și probe decât cele preconizate prin ele.

Astfel fiind, intimatul Vasilescu nu a avut niciodată calitatea de administrator al Soc. Inlesnirea, nu a fost legalmente mandatarul ei.

Având în vedere că din actele sus indicate se constată că intimatul I. Vasilescu, așa cum însuși arată în acțiunea sa, prin care a fixat competența instanței de drept comun, a fost cooptat în consiliul de administrație al societății Inlesnirea și a funcționat ca administrator delegat cu semnătură socială din 1930 fiind numit administrator și în 1932 de adunarea generală în ședința din 25 Aprilie 1932;

Intimatul nu contestă că în fapt a exercitat aceste atribuțiuni.

Considerând că ținerea neregulată a registrului deliberațiilor adunării generale și faptul că procesul verbal al adunării generale din 25 Aprilie 1932 nu este trecut în registru ci numai pe o foaie volantă, față de aceste acte și de recunoașterea intimatului, între el și societate, nu modifică situațiunea și nu-i ridică calitatea care a primit-o și a exercitat-o cu atribuțiunile ei în fapt;

Cu atât mai mult cu cât ținerea regulată a corespondenței și a registrelor incumbă potrivit art. 141 și 149 c. com., administratorilor cari, din neîndeplinirea acestor îndatoriri, nu-și pot crea argumente favorabile, ci din contră sunt răspunzători.

Considerând că nu se contestă formal că adunarea generală s'a întrunit la 25 Aprilie 1932, nici cuprinsul procesului-verbal și nici semnăturile, ci se susține numai că întru cât acest proces verbal nu este trecut în registrul prevăzut de art. 142 c. com., numirea administratorului nu există;

Considerând că ținerea registrelor și formalităților de publicitate indicate de codul de comerț nu sunt cerute **ad substantiam** ci numai **ad probationem** și în consecință, în speță, în raporturile dintre societate și administrator, existența calității de administrator și exercițiul atribuțiilor nu este subordonată numai decât inserării procesului-verbal în registrul, din moment ce se constată cu suficiență din toate celelalte dovezi, că intimatul a primit această calitate prin votul valabil al adunării generale și că a exercitat atribuțiile administratorului și ale administratorului delegat;

Considerând că, potrivit dispozițiilor art. 7 alin. 9 lit. a și b, nu sunt considerați funcționari particulari în spiritul legii jurisdicției muncii din 1933 cei care se găsesc la conducerea unei întreprinderi, administratori delegați, giranți, etc., și reprezentanți legali ai persoanelor juridice;

Având în vedere că în speță, în afară de menționatele acte, din însăși reclamațiunea făcută rezultă că intimatul I. Vasilescu își cere drepturile sale de salariu în calitate de fost administrator delegat și director al societății;

Având în vedere că față de aceasta intimatul I. Vasilescu nu poate fi considerat funcționar particular și ca atare nu poate beneficia de dispozițiile legii pentru înființarea și organizarea jurisdicției muncii și de avantajile ei neputând fi încadrat nici cel puțin în personalul ocupat la lucrări de birou menționate la nr. 1 art. 7 care nu reprezintă întru nimic societatea rămânându-i ca atare deschisă numai calea dreptului comun;

Astfel fiind, apelul se constată a fi în principiu admisibil și în consecință urmează a se respinge incidentul ridicat de intimat ca nefondat și să procedeze la judecarea în fond a apelului.

Pentru aceste motive redactate de dl consilier Vasile F. Petrescu, Curtea în majoritate respinge ca nefondat incidentul, etc.

(ss) I. Iosipescu, D. Stoicescu, V. F. Petrescu.

OPINIE

Subsemnații C. Rusescu și A. Dimitrescu consilieri suntem de părere a se admite incidentul ridicat de către intimatul I. Vasilescu și în consecință a se declara admisibil apelul făcut de Soc. Inlesnirea în contra sentinței civile nr. 762 din 1934 a Tribunalului Durostor pentru următoarele considerațiuni: intimatul I. Vasilescu din Silistra reclamant înaintea primei instanțe a chemat în judecată înaintea Tribunalului Durostor pe S. A. R. Inlesnirea cu sediul în orașul Silistra cerând să fie obligată la plata următoarelor sume: 51.000 lei reprezentând salariul său de 2000 lei lunar în calitate de director al zisei societăți pe timp de 25 și jumătate luni, 1500 lei reprezentând jetoane de prezență ce i se cuvine în calitate de membru în consiliul de administrație de administrator delegat cu semnătura socială, plus 30.000 lei daune prin faptul că neplătind aceste sume l-a determinat să demisioneze.

Cu ocazia judecării procesului înaintea primei instanțe I. Vasilescu și-a redus pretențiunile cerând a fi obligată societatea Inlesnirea — apelanta de astăzi — numai la plata sumei de 51.000 lei dreptul său de salariu și 30.000 lei daune (jurnal din 25 Octombrie 1934) Tribunalul Durostor prin sentința civilă nr. 762 din 1934 admite cererea astfel formulată de I. Vasilescu și obligă pe Soc. Inlesnirea din Silistra să plătească

reclamantului I. Vasilescu suma de 51.000 lei salariul cuvenit pe timp de 25 luni și jumătate cât a servit ca director al acelei societăți plus 1500 lei cheltueli de judecată, respingând ca nefondată cererea de daune.

În contra acestei sentințe a Tribunalului Durostor, S. A. R. Inlesnirea introduce apelul de față. Intimatul în apel I. Vasilescu atât prin întâmpinare cât și oral la diferite termene când procesul a fost ajunat a cerut ca apelul făcut de Societatea Inlesnirea să fie respins ca inadmisibil arătând că, potrivit legii contractului de muncă din 1929 cât și legii pentru înființarea și organizarea jurisdicției muncii din 15 Februarie 1933, litigiile pentru plata de salariu fiind date în competența judecătorilor de ocol — acolo unde nu există judecătorii de muncă — aceste instanțe judecă în primă și ultimă instanță până la valoarea de 50.000 lei și cu apel la tribunal când cererile sunt mai mari de 50.000 lei, așa că aceste cereri referitoare la plata de salariu neintrând în competența Curților de apel ca instanță de apel urmează ca apelurile adresate curților de apel în asemenea materie trebuiesc a fi considerate ca inadmisibile.

Apelanta, în ședința dela 31 Mai 1935, răspunzând finelului de neprimire a apelului ridicat de către intimat a cerut a face dovada că intimatul fiind numit administrator delegat de către adunarea generală deci având conducerea societății nu poate beneficia de dispozițiile art. 7 și 11 din legea pentru înființarea și organizarea jurisdicției muncii, întru cât, potrivit dispozițiilor art. 7 partea ultimă alin. a, nu pot fi considerați funcționari particulari acei cari se găsesc la conducerea unei întreprinderi.

Având în vedere că chestiunea ce este a se rezolva este aceea de a se ști dacă reclamantul I. Vasilescu a fost un administrator delegat și dacă a avut în mod legal, conducerea numitei societăți anonime;

Având în vedere că apelanta, în susținerea obiecțiilor sale, a prezentat la dosar în copie procesul-verbal dresat în ziua de 25 Aprilie 1932 constatând că acționarii Societății An. Inlesnirea din Silistra, întruniți în adunare generală ordinară, au hotărât ca pentru anul 1932 administrația să fie condusă de către 5 persoane între care se găsește și intimatul I. Vasilescu, cum și procesele-verbale ale consiliului de administrație din 25 Martie 1930 prin care I. Vasilescu a fost numit administrator delegat și director, din 8 Decembrie 1930, prin care este numit administrator, cerând să se constate că intimatul I. Vasilescu cooptat la 8 Decembrie 1930 de către consiliul de administrație a fost întărit de către adunarea generală din 25 Aprilie 1932, fără însă a face dovada că încheierea adunării generale din 25 Aprilie 1932 ar fi fost trecută în registrul respectiv al adunărilor generale, depuse la greafă pentru transcriere în registrul de societăți, afișată și publicată în Monitorul Oficial în conformitate cu art. 96 și 142 § 2 din c. com.;

Considerând că formalitățile cerute de art. 96 din codul comercial fiind de ordine publică, ele nu se pot completa cu alte probe și rezulta din împrejurări de fapt cum ar fi calitatea pe care intimatul a întrebunțat-o d'ntro eroare de fapt și de drept;

Că dar pe de o parte I. Vasilescu cerând înaintea primei instanțe plata salariului său în calitate de director al societății apelante, cerere care i-a fost admisă ca atare, iar de altă parte, fiind stabilit că nu a putut avea niciodată legalmente calitatea de inițiativă în gestiunea întreprinderii, urmează că calitatea sa este aceea de simplu director care presupune la bază ideea de salarizare, calitate care, potrivit și explicațiilor date de către Ministerul Muncii cu ocazia votării legii pentru înființarea și organizarea jurisdicției muncii, implică ideea de funcționar particular, așa că Tribunalul Durostor a judecat în primă și ultimă instanță.

(ss) C. Rusescu, A. Dimitrescu.

JURISPRUDENȚA STREINĂ REZUMĂTĂ

CASAȚIA ITALIANA I, 29 Mai 1936

Cambie. Suspendarea executării. Probă testimonială. Presumție de grabnică soluțiune.

Pentru a se acorda suspendarea condamnării la plată, conform art. 65 din noua lege cambială it. nu este nevoie de o cerere specială a debitorului ea presupunându-se în cererea de executare a reclamantului și în opoziția părții.

Proba testimonială constituie de regulă o probă de lungă cercetare; însă, când față de probele existente, instanța consideră că prin admiterea probei cu martori soluționarea procesului nu va suferi întârziere, poate suspenda condamnarea (Foro it. 1936, I, p. 824).

CASAȚIA ITALIANA I, 17 Iunie 1936

Aval. Coavalist care plătește. Acțiunea de regres ordinară contra coavalștilor.

Coavalistul care plătește cambia, nu are, în sistemul codului comercial, în lipsă de convenție specială, acțiune ordinară de regres contra celorlalți coavalști.

Art. 62 din noua lege cambială italiană (60 corespunzător din legea rom), admite exercitarea regresului ordinar, însă această dispozițiune nu este de natură interpretativă, ci are caracter inovativ, încât nu se aplică înscrisurilor vechi (Foro it. 1936, I, p. 813).

CASAȚIA ITALIANA II, 12 Mai 1936

Mediațiune. Nedeclararea numelui unuia din contractanți. Responsabilitate.

Pentru excluderea responsabilității personale a mediatorului, în legătură cu executarea contractului de vânzare-cumpărare stipulat, nu este suficient ca vânzătorul să aibă cunoștința că mărfurile vândute de el, au fost preluate de către persoane, de către intermediar, ci este necesar ca în momentul încheierii negoțului mediatorul să indice vânzătorului, numele persoanei în contul căreia încheie contractul (Repert. Foro it. 1936, nr. 1616 p. 313).

CASAȚIA ITALIANA II, 13 Mai 1936

Obligațiuni și contracte. Neîndeplinire. Imposibilitate.

Oricare cercetări destinate să sevească la constatarea îndeplinirii obligațiilor contractuale, trebuie limitate la angajamentele luate de părți reciproc sau la acelea care au fost sau au putut fi prevăzute de părți în momentul încheierii contractului.

Pentru ca imposibilitatea în care s'a găsit partea de a îndeplini obligațiunile sale, să fie liberatorie, trebuie să fie obiectivă și absolută (Repert. Foro it. 1936, nr. 1637 p. 319).

CASAȚIA ITALIANA III, 18 Mai 1936

Compensație judecătorească. Societate. Fuziune.

Compensația judecătorească este lăsată la aprecierea necensurabilă a instanței de fond care o poate respinge dacă creanța a cărei compensare se cere, comportă discuțiuni, urmând ca pretenția părții să fie cercetată pe cale separată; în acest caz instanța poate proceda la cercetarea numai a cererii reclamantului care întrunește toate elementele necesare admiterii ei.

Obiectul fuziunii unei societăți cu alta, este întreprinderea în complexitatea elementelor ei active și pasive, afară dacă nu s'a dispus în altfel în privința unor elemente patrimoniale; nu se poate deduce contrariul din faptul că transmiterea întreprinderii s'a făcut conform unui bilanț, deoarece bilanțul are numai o eficacitate enunciativă, fără să altereze valoarea intrinsecă a trecerii întreprinderii fuzionate, la cealaltă societate (Repert. Foro it. 1936, nr. 1690 p. 329).

CASAȚIA ITALIANA III, 18 Mai 1936

Fraudă și simulație. Acțiune revocatorie. Act oneros. Anterioritatea creditului. Credit neconstatat juridicește.

Pentru exercitarea acțiunii pauliene civile, e necesar ca reclamantul să fie titularul unui credit anterior acțiunii frauduloasă și ca actul atacat, dacă este cu titlu oneros, să nu fie fraudulos, numai în ce-l privește pe debitor, dar ca la fraudă să fi participat și terțul cu care a contractat debitorul.

Această participare trebuie să cuprindă ambele elemente integratoare ale fraudei și anume: consilium fraudis și eventus damni, fără ca să fie necesar ca creditul în baza căruia se face acțiunea revocatorie, să fie constant juridicește, fiind suficientă existența dreptului de creanță în esența lui.

În baza principiului in pari causa possessor potior haberi debet, acela care obține plata unui credit propriu, cert și lichid nu poate fi acuzat de fraudă (Repert. Foro it. 1136, nr. 1689 p. 328).

CASAȚIA ITALIANA III, 17 Iunie 1936

Responsabilitate civilă. Medic. Caracterul contractual al raportului dintre medicul curant și pacient. Neglijență sau nepricepere. Concurs de culpă extracontractuală.

Între medicul curant și pacientul care face apel la îngrijirea medicului, se naște un raport contractual din care rezultă obligațiunea medicului de a da îngrijirea sa bolnavului și a acestuia să remunereze prestațiunile profesionale ale medicului.

Cu toate acestea nu este exclus concursul culpei extracontractuale a medicului în caz de neglijență sau nepricepere a sa, de așa natură încât să întrunească elementele constitutive ale delictului civil (Foro it. 1936, I p. 815).

CURTEA DE APEL NAPOLI, 6 Martie 1936

Curator testamentar. Puterile lui.

Când tatăl instituie pentru copiii săi minori supuși puterii părintești a mamei, un curator special pentru administrarea bunurilor lor ereditare, puterile acestuia se limitează la actele de administrație ordinare; pentru toate celelalte acte care exced simpla administrație, mama păstrează reprezentanța legală a copiilor săi (Foro it. 1936, I, p. 859).

A apărut în Editura Curierul Judiciar

Al 2-lea și ultimul volum din TRATATUL DE DREPT CAMBIAL de E. Cristoforeanu, avocat la Banca Națională a României.

Întru cât vol. 2 s'a tipărit într'un număr limitat de exemplare, toți cei cari și-au procurat primul volum, sunt rugați să rețină din timp ultimul volum.

Volumul cuprinde aproximativ 600 pag. și se vinde cu 320 lei.